

FÉNYSZÓRÓ

ÁRA
800
PENGŐ

SZÍNHÁZ • FILM • ZENE • IRODALOM • KÉPZŐMŰVÉSZET

BAJOR GIZI

és

TÍMÁR JÓZSEF

A „NÉMA LEVENTE” FŐSZEREPLŐI

(Foto Mafirt—Cserna)

I. ÉVF. 21. SZÁM

FILM VILÁGHÍRADÓ

Rita Hayworth mutatja be új filmjében a legújabb amerikai táncot, a swing egyenes utódját, a jitterbug-ot. A film címe: 'Ma és minden este' és az 1940-41-es, légitámadásoktól szenvedő Angliáról szól, ahol minden bombatámadás ellenére ma és minden este megtartják az előadásokat.

Humphrey Bogartot három filmben láttuk már az idén. Negyedik filmjében, a 'Konfliktus'-ban a szép Lauren Bacall-al játszik együtt. Humphrey és Lauren a film befejezése után házasságot kötöttek.

Két monumentális filmet találunk az 1945-46-os filmévad 52. újdonságai között. Az egyik Joseph Davies, volt moszkvai követ szennázós könyvének, a 'Moszkvai misszió'-nak filmváltozata. A filmen szerepelnek jelenkorunk történelmi nagyságai Sztálintól Rooseveltig, Churcilltól Litvinovig mindenki itt van, akit Davies megemlézett hatalmas művében.

A másik Amerika legnagyobb muzsikusanak, a jazz klasszikusanak életét mutatja be. A George Gershwinről szóló film új színészt avat a címszerepben, neve: Robert Alda. Szerepel a filmen régi ismerősünk, Al Jolson is. Hősnő: Joan Leslie, új sztár. A zenét Paul Whiteman és zenekara szolgáltatja. A film címe: 'Rhapsody in Blue.'

Judy Garland legutóbb a 'Ziegfeld Girl'-ben aratott döntő sikert Pesten. Amerikában már bemutatták a 'Ziegfeld Follies' c. filmet is, amelynek ugyancsak Judy Garland a hősnője. A férfiszász: Fred Astaire, a világ legnagyobb szteptáncosa és a film még egy új eszillagot avat Luella Bremer személyében.

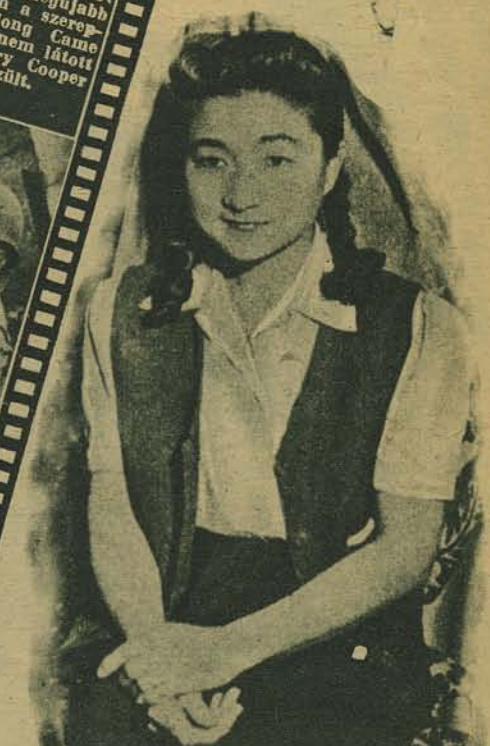
Gary Cooper mintegy 12 éve 1. számú irrettenhetetlen és tanyar humorú hőse az amerikai filmgyártásnak. Legújabb filmjében is megmarad ebben a szerep körében. A film címe: 'Along Came Jones', női főszereplő a rég nem látott Loretta Young, s a film Gary Cooper saját produkciójában készült.

Ernie Pyle, Eisenhower és MacArthur mellett a harmadik legnépszerűbb embere volt a harcok Amerikának. A szemfüles, kitűnő tollú, mindenütt jelenlévő haditudósító sajnós, nem érthette meg a háború végét. Okinawán, áprilisban, hősi halált halt. Felejthetetlen alakját Burgess Meredith vitte filmre a 'The Story of G. I. Joe', 'Történet az amerikai katonáról' c. filmben.

A 'Férfi közbeszó' c. remek vigláték óta nem szerepelt együtt Claudette Colbert és Don Ameche. Most egy viglátékra szerződtek őket, amelynek címe: 'Vendég feleség' és szellemességben vetekszik a 'Férfi közbeszó'-jal.

Tokyo Rose volt a japánok Szeleczky Zitája. Éveken keresztül uszított a tokiói rádió amerikai leadásában Rooseveltek ellen és a háború abbahagyására szólította fel a katonákat. Tokyo Rose-on az amerikalak éppen úgy mulattak, mint az angolok a hamburgi rádió 'Lord Haw-Haw'-ján, a Tokyo Rose nevet is ők adták neki. Valójában Annie Orphan-nak hívják. Tokyo Rose-t elfogták, háborús bűnösnek nyilvánították — de ugyanakkor az amerikai folyóiratok nagyszerű szerződéseket kínálnak neki élettörténete megírásáért és színes filmből készült róla. Jellemző!

Barabás Tamás

FÉNYSZÓRÓ

MŰVÉSZETI HETILAP

FŐSZERKESZTŐ: BALÁZS BÉLA

FELELŐS SZERKESZTŐ: BÉKEFFI ISTVÁN

FŐMUNKATÁRS: DARVAS SZILÁRD

Felelős: Békeffi István:Békeffi László
urakSvájc

Drága Lacikám!

Ne haragudj, hogy így írok Neked, újságban, nyilvánosság előtt, de azt hiszem, Svájccal a levelezés még nehézkes és bizonytalan, így viszont ez a pár sor biztosan a kezébe jut valahogy.

És ne haragudj, Lacikám, hogy mégis leköszöltetem a fényképedet, amelyre három felkiáltójellel írtad, hogy újságban nem közölhető. Kürti Sárival beszéltem erről, ő is azt mondta, hogy nekem biztosan megengeded, rámm nem fogsz haragudni. Azt mondta, hogy csak közöltessem nyugodtan. (Ő sose nagyon respektálta a kívánságaid: hiába, anyósi...) De főleg azért nem hallgaltam rád, mert Te nem tudod, hogy itt mennyire fognak örülni az emberek, ha látni fogják ezt a képedet. Ha látni fogják, hogy tényleg megvagy, élsz, olyan vagy, mint azelőtt, sőt — ne haragudj — meg is hízlálegy kicsit. Örülni fognak, én tudom, mert mindenki ezzel szólt meg az utcán: mi van Lacival? hogy van? mit ír? egészséges? mikor jön haza? ... mert itt nagyon szeretnek Téged!

Én tudtam, hittem, pillanatnyi kétely nélkül hittem, hogy túl fogod élni! Én hiszek a csodákban. Én csak a csodákban hiszek!

Csak attól félttem, bevallom, hogy sose heverheted ki nyomtalanul. Ezért olvastam boldogan az utolsó leveled. Mert én olvastam a börtönből kiesempészelt céduláid is, a sírnivalóan kusza betűket, egymásra dobált szavakat. És most megint a régi nyugodt, pedáns rendben sorakoznak a régi apró, vidám, okos betűid. Ha nem írnád, akkor is tudnám, hogy egészséges vagy. Ennyire én is vagyok grafológus!

Örülök, hogy írod, mennyit telefonálsz, sürgönyözöl, levelezel, hogy végre hazajöhess. Örülök, mert itt már néhányan ravaszul hunyorgatva ilyeneket mondanak nekem: persze, még nem jön, mi? Van esze! Bolond lenne! ... Bár én kint lehetnék! ... Ugyanis ...

Ugyanis itt most az élet elég keserves. Komisz tél jön. Nincs tüzelő, élelmiszer, télikabát, cipő... Infláció van. Persze lesz valahogy, csak nehéz lesz. Persze tavaly álmodni se mertük, hogy idén már itt fogunk tartani. Tavaly egyszerűen meghallunk. Most élünk. És az ember, amint él, rögtön szemtelen lesz! ... Ha most itthon lennél, biztosan erről konferálnál!

Ja igen, Lacikám! Azt írod, nem akarsz többé színpadra lépni. Mielőtt erről személyesen vitázhatnánk, szeretnék előre, így levélben meggyőzni, hogy nincs igazad. Mert azt írod máshol: "milyen boldogság lesz abban az országban élni, amely most azokra az elvekre épül, amelyekért

annyit harcollam és szenvedtem." — Hát igen, Lacikám, épül. De még nincs készen. Te ismered a közönséget. Tudod, hogy van egy része, amelyik... hogy mondjam, na? ... szóval hülye! Tudod, akiknek a színházban is a szájukba kell rágni mindent, hogy megértsék, mi történt a darabban. Ezek a hülyék most se értik, hogy itt mi történt. És minek kell történnie. Mennyit kell még itt verekedni, konferálni, írni, szavalni, káromkodni és viccelődni, amíg meg fogják érteni! ...

Persze, hogy fel fogsz lépni, Lacikám, el se tudom másképp képzelni a hazaérkezésed: zsúfolt nézőtér, "még a csilláron is lógnak az emberek" — ahogy a színháznál szokás mondani, akkor kilépsz a függöny elé, zúgó taps hosszú, hosszú percekig, aztán megfogod az állad és úgy mondd, mintha tegnapi hagytad volna abba: hát szóval, hölgyeim és uraim ...

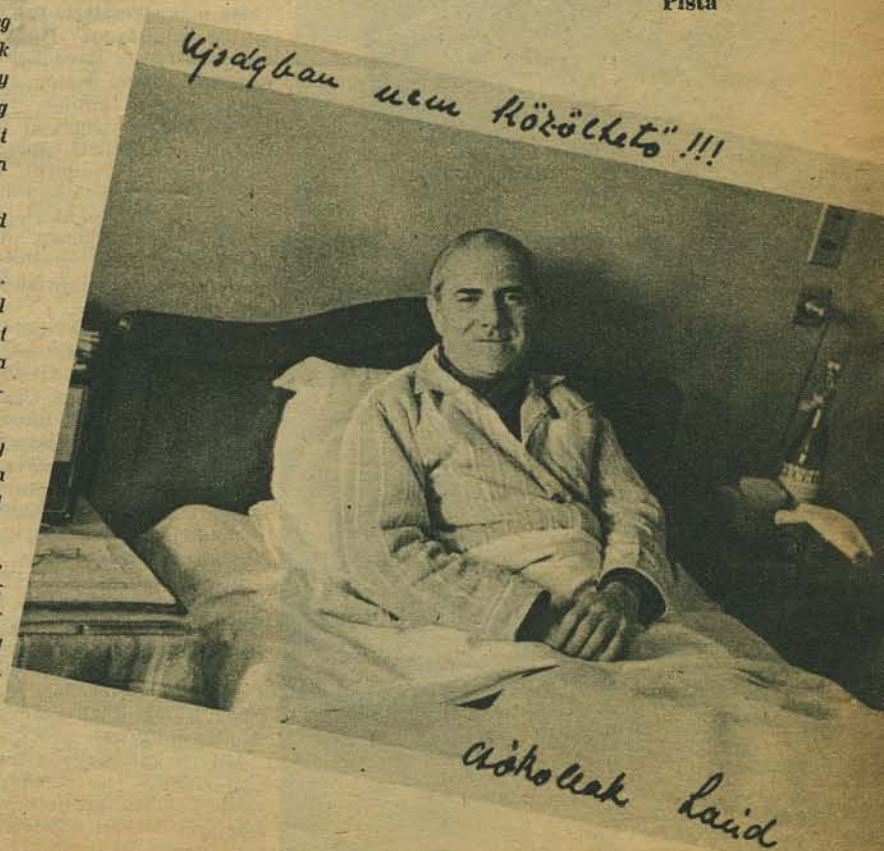
Mit írnak még?

Nemrégem lent voltam Szegeden. Kint voltam a temetőben is, a sír rendben van. Eszembe jutott egy régi nyilatkozatod. Egy támadásra válaszoltál, amelyben az állt, hogy nem vagy magyar, hogy hazaáruló vagy. Erre a pár sorra emlékeztem ott a sírnál: "... ott fekszik a református temetőben egyszerű, fekete, magyar ruhában az apám, Békeffi Antal, szegedi író és szerkesztő. Nem maradt utána, csak néhány novella, egy ezüstfejű sétalót és egy vers: eltört a hegedűm, nem akar szólalni ..."

Mindnyájan megvagyunk, jól vagyunk és várunk haza! Mindnyájan várunk!

Sokszor csókol szerető öcséd:

Pista

Bajor Gizi

Szilágyi Bea, Bilcsi Tivadar, Móriéz Lili,

HELTÁIRÓL, BAJORRÓL, TIMÁRRÓL

(A néma levente felújítása a Magyar Színházban.)

Heltai Jenő — az Elnök úr — évtizedek óta a magyar színpadi irodalom párisi nagykövete. Mert ő a legfranciább magyar író. Könnyed és tartalmas. Nem prédikál nagy igazságokat, inkább kis praktikus bölcseségeket mond. Szereti a verset, a szelemes és csendő rímeket, párosakat és ölelkezőket, a mondanivalói új rímeket szülnek, a rímei új mondanivalókat. A rímek is szeretik őt: könnyen, vidáman, engedelmesen ömlenek a keze alól, szinte úgy érzem, kezetsókolnak neki, mielőtt elhagynák a tollát.

Mikor a *Néma leventét* bemutatták, — kilenc éve lehet — már éreztük a közeledő vihar szelét. Már elkezdődött a lelkekben a felfordulás. Már volt a levegőben valami félelmetes és szorongató. A nézőtérben úgy ültek ugyanolyan emberek, mint azelőtt, pedig némelyek szemében már ott csillogott a téboly... Azért hatott rám akkor olyan különösen, mélyen, meghatóan ez a finom verses szerelmi játék. Kísérletnek hatott. Mint mikor tudósok kísérleteznek, hogy milyen hatással van a zene a vadállatokra.

Ma már elvesztette ezt a hatását. Mi értelme volt a felújításnak? Régen tudtam felújításnál erre a kérdésre ilyen könnyen válaszolni. Van bennünk valami ösztön, hogy mindent elfelejtünk, ami az elmúlt tíz évben történt. De persze, néhány dolgot át kell menteni. A *Néma leventét* is ki kellett kaparni a múlt évek szeméből. Szépen, ünnepi gesztussal színpadra tenni, hogy el ne vesszen. Eljátszani százszor, aztán elesomagolni az irodalomtörténet számára. A következő években majd színinövendékek fogják játszani vizsgaelőadásokon. Aztán, majd nagyon sokára, felújítják megint. Majd ha lesz egy új Bajor!...

Bajor Giziről nem lehet többet mondani, mint, hogy olyan Zélia szerepében, mint volt. Nagy dolog. A színészek, általában, elromlottak egy kicsit. Vajjon miért? Úgy gondolom, a művészekben megromlott minden, ami nem művész volt. Bajorban, úgy látszik, nincs semmi ilyen romlandó. Tisztán művész. Steril.

Timárról kell még írni: nagy színész! Van szíve, fantáziája, orgánuma, drámai ereje és — micsoda gazdagság! — humora is van! Vigyázzunk rá.

És a régiek közül *Péchy Blanka*, *Bilcsi*, *Szigeti* és az újak: *Zala Karola*, *Szende Mária*, *Móriéz Lili*, *Sallay Kornélia*, összehangolva a csillogó előadásba, mellyel a rendező, *Horvay István*, a tehetséges fiatalhoz illő szerénységgel a régi nagy előadást igyekszik rekonstruálni, évvel a felújítást gazdag ráadásaként *Hevesi Sándor-émlékstété* avatva.

Milyen kár, hogy a rendező alkotása éppen úgy elmúlik, az előadással mint a színészé. Most különös kivételképpen itt egy előadás, amelyről Hevesi Sándorra gondolunk. Bevalljuk: sóhajtván!...

B. I.

Timár József és Bajor Gizi

(Foto: Mafirt—Cserna)

Veszélyes forduló

Bemutató a Nemzeti Kamara Színházban

Akik emlékeznek még a Conway-család belvárosi-színházi sikerére, a nem sablonos színpadi mondanivalók írójának ismerik Priestley-t. A *«Veszélyes forduló»* mégis szinte mindent felülmúl, amit írói merészességben, technikai újszerűségben és döbbenetes hatásosságban az utóbbi időben színpadon láttunk.

A darab azoknak a nagy «leplező» irodalmi műveknek sorába tartozik, amelyek csak Freud és követői óta lehetségesek. A tudatalattit továbbfejlesztő mélylélektan tárta fel az élet felületi csillogásának összefüggéseit a minden látszaton túl fekvő valósággal. A *«Veszélyes forduló»* az életben az a pont, amelyen egy véletlen elindíthatja az elhallgatott igazságok lavináját. És nem gyógyít és semmit sem tesz jóvá az igazság. Ha későn derül ki: a kellemes-langyos élethazugságok elsöpprésével csak új tragédiákat okoz. Morális szempontból persze

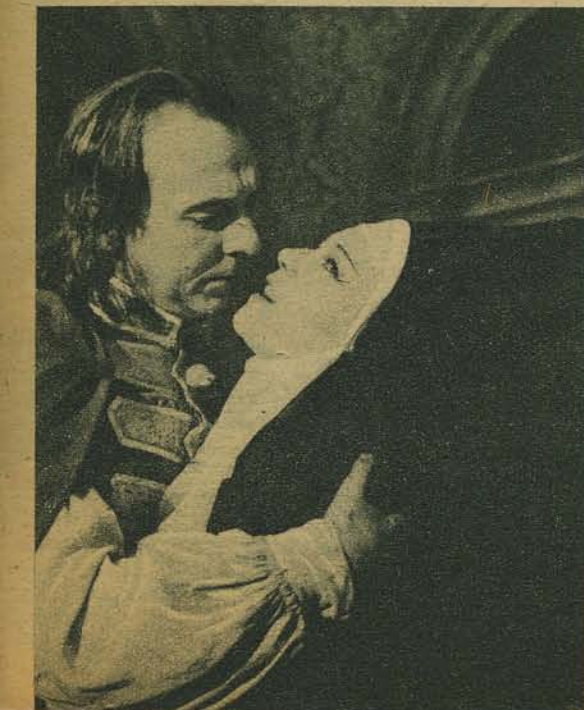

Báthy Lajos, Lukács Margit és Pataky Miklós

vállalni kellene a feltétlen igazság minden következményét. De Priestley, az élet nagy ismerője, nem akarja szószéknek használni a színpadot: a darab végén lélekzetállítón merész fordulattal visszatérli hőseit sekélyes, de gyakorlatilag célszerű illúzióvilágukba és ezzel hazug valóságában mutatja meg az Embert.

Mi lenne, ha a *«veszélyes fordulóban»* elkapná az embereket az ösztinteség lázas tébolya — erről szól a darab. A részletek, amilyen izgalmasak a színpadon, annyira torz hamisításnak tünnek fel egy rövidtartalmú összefoglalóban. És semmivel sem lehetne érzékeltetni a lenyűgöző befejezés megdöbbentő hatását. A megoldás megnyugtató — mert valóban ilyen az ember és ugyanakkor végtelenül nyugtalanító — hogy miért kell ilyennek lennie?

A *«Veszélyes forduló»* hőse egy halott. Öngyilkos lett valami pénzhistoria miatt, vagy önvédelemből megölte egy nő — alig fontos. Jelleme szinte tapinthatóan alakul ki a drámai izgalmú dialógusokból. A reá való emlékezés robbantja szét a hazugságokban elmerült emberek idillikus életkereteit. A halottra írá-

ESŐ

Somerset Maugham darabjának felújítása a Művészszínházban

Az élet nem kétszerkettőnégy, az emberi lélek nem pontos szabályok szerint megoldható matematikai feladvány s a természetes ösztönök nem gyömöszölhetőek mindörökké a polgári morál bármilyen jólszabott kényszerzubbonyába, — körülbelül ezekben sommázható Maugham híres darabjának lényege. A kitűnő író a fentebb vázolt tétel igazolására színhelyül a Csendes-óceán egyik szigetét választja, ahol a folyton zuhogó eső monoton lár-mája szolgálat kísérteties kísérőzenét a lefojtott és kirobbanó szenvedélyek pokoli játéka-hoz. Két főszereplője van a drá-mának: Sadie Tompson, a boldogságát kergető kis utcalány és Davidson tiszteletes, aki a korlátoltság és fanatizmus démoni szintézisében téríti az útjába kerülő boldogtalan lelkeket az általa elképzelt Paradicsom számára. A lány sokat tapasztalt, jólelkű teremtés, csak annyira közönséges, amennyire foglalkozása okvetlenül megkívánja, a férfi hívő aszkéta, aki befelé izzó kielégületlenségét a morál hisztériás hajszolásában vezeti le. A pap azonban nemcsak a túl, hanem az evilági boldogulás kulcsát is kezében tartja, az angol misszió teljhatalmú megbízottjaként itélkezik elevenek és holtak felett s miután a bennszülötteket már megismertette a bűnnel, amiről eddig halvány fogalmuk se volt s különböző pénzbírságok és egyéb lelki eszközök igénybevételével e bűnök megtorlásáról is gondoskodott, most a szerencsétlen lányra veti ki mennyországi hálóját. A lány a hon-lului örömtanyáról szökött meg, ahol a mulatónegyed hatósági feloszlata-sa után, hároméves börtönbüntetés várt rá s most a tengerészőrmester személyében felbukkan életében az első férfi, aki a csendes, megállapodott örömhöz társul ajánlkozik. A pap azonban könyörtelen. A lánynak vissza kell mennie San Franciskóba »vezekelnie«. Sadie ellenkezik, tíz körömmel harcol, végül azonban megejti őt a pap démoni vakbuzgalma. Vállalja a büntetést, de mikor lelkileg teljesen megsemmisül s a pap birtokába kerül, a misszionárius az, aki megtántorodik s feláldozza évtizedeken át féltve őrzött szüzességét. Mivel azonban nem csirkefogó, csak stupid, levonja »tettének« konzekvenciáit és öngyilkos lesz. A lány is visszazökken a valóságba s az illúziókkal végleg leszámolva, keserűen indul el az őrmester karján, hogy új és más életet kezdjen.

Sulyok Mária a női főszerepben az olcsóbb és könnyebb megoldást választotta. Erős színekkel, közönségesre játszotta szerepét, sajnos, elsikkadt benne minden emberi. A nagy átalakulás után olyan giccses és édeskes volt, mint a százazrével nyomott húsvéti üdvözlőlapok. Alakítása csupa felszín és sajnos, az egész előadásra rányomja bélyegét. Nem érti és ami legfontosabb, nem érzi szerepét. Mellette Várkonyi Zoltán tökéletes elmélyüléssel megoldott misszionáriusa is sokat veszít súlyából. Megfelelő partner híján

Tapolezai Gyula
(Foto Mafirt—Cserna)

nyuló érzések oly hevesek a túlélőkben, hogy olykor úgy érezzük, mintha csak az ő arcát látnánk a színpadon, kísérteties premierplanban. Szinte összerezzenünk a darab végén, amikor a halott arca semmibe tűnik, mert az egész csak a lélek mélyrétegeiben lepergő játék volt.

Persze, komédiának is nézhetjük az egészet — és akkor nyomban kitűnnek a lelki zűrzavar szertelen túlzásai. Priestley azonban sokkal tudatosabb író, semhogy ne szándékosan halmozta volna a kóros lelki tenyészeteket.

A darab dícsérete elismerés az előadásnak is. Nehéz elképzelni meggyőzőbb színpadi keretet ennek a remekműnek, mint amit a Kamara Színház együttese Gellért Endre tökéletes rendezésében nyújtott. Jólesett a darab legapróbb árnyalataiban látni azt a műgondot, amellyel a rendező és az együttes a darabot, a közönséget és színpadi kultúránkat egyaránt megbecsülte.

Az előadás legmarkánsabb figurája Pataky Miklós. Az egyetlen, aki tisztán lát a hat embert behálózó hazugság-szövevényben. Kemény és könyörtelen, nemcsak másokkal, önmagával

Bánky Zsuzsa, Báthly Lajos, Pataky Miklós, Lukács Margit és Rápolthy Anna
(Foto MAFIRT—Marian)

szemben is. Alakítása: egy jellemszínész találkozás-elete nagy szerepével.

Lényegesen passzívabb, ezért nem is olyan hatásos Báthly Lajos szerepe. De Báthly megbízható színész, most is jól oldja meg az igazságkeresés és az illúziókba menekülés között vergődő gyenge ember plasztikus megjelenítésének feladatát.

Színészi pályájának új állomásához érkezett a darabban Ungvári László. Soha nem láttuk még ilyen bensőségesnek, mint ennek a ferdehajlamú, hisztériás fiatalembernek a szerepében.

A nők között Rápolthy Annára nehezedik a darab lélektani súlya. Színes és vibráló, mégis — vagy talán éppen ezért — utólag nehezen hisszük el róla, hogy embert őlt.

Szoborszerűen szép Lukács Margitnak nemcsak megjelenése, hanem alakítása is. Egyetlen hamis hangja sincs.

Nem úgy az egyébként tehetséges és csinos Bánky Zsuzsának. Még sokat kell fejlődnie a belső átélés felé.

Egy epizódszerepet Sitkey Irén alakított hibátlanul.
Gyenes István

sok minden elvész a nagy gondal felépített és még így is szuggesztív alakításából.

Szakáts Zolán, az orvos szerepében hibátlanul egyszerű és közvetlen. Kerestessy Mária, a pap hitveseként kissé túlságosan szabályszerű alakítást nyújt. Tapolezai Gyula nemcsak jó, de sok színt visz a helyenként kissé ellaposodó jelenetekbe. Gyulányi Éva bennszülött kocsmárosnéja nem mindig meggyőző, de játékában itt-ott felcsillannak a tehetség jelei. Bicskei Károly az őrmester jelentős szerepében mélyen a feladat alatt maradt, Figurája sem felelt meg, inkább alföldi parasztra, mint amerikai tengerészre emlékeztetett. Hajnóczy Livia az orvosné jelentéktelen szerepében hibátlan volt és meg kell említenünk Berky József kitűnő kabinetalakítását.

Apáthy rendezése a női főszereplő figurájának megformálásától eltekintve, jó. A technikai megoldás tökéletes illúziót kelt. A díszletek szépek.

dd

Sulyok Mária és Várkonyi Zoltán

AZ OSTROM ÉS A DRÁMA

(Egy dramaturg jegyzetel új darabok olvasása közben)

Amikor felkerültünk a pincéből, sápadtan néztünk körül az első napsütésben s szinte elszédített a koratavaszi levegő. Úgy látszott, hogy az újra meginduló élet s az átélit szenvedés örök motívuma hosszú időre ellátta témával drámaíróinkat. A színházakat valóban elárasztották az elmúlt esztendő eseményeit feldolgozó darabokkal. Ezek azonban nem felelnek meg a követelményeknek. A történetek és személyek tömegéből — úgy látszik — túlságosan készen ugrott ki a dráma. Szinte csak színpadra kellett vinni, úgy ahogy lejáródott. Éppen az az ellenállás hiányzott itt a mű anyagából, *amivel szemben* — egy jeles magyar esztéta szerint — az irodalmi alkotás készül, ami élesszémű válogatást követel cselekményben és jellemekben egyaránt.

A szerzők általában nagy könnyedséggel tűzik ki a címet. Rendszerint lendületesen, jó expozícióban fognak a tárgyhoz. De negyven-negy márciustól negyvenöt februárjáig, jóformán mindent bele akarnak szólni darabjukba. És itt éri őket az első kudarc. Egymásután bukannak fel az annyira ismerős szereplők, *megbeszéli* a maguk problémáit, ellen-
teit, politikai felfogását. És a színpadi nyelv — amelynek szikrázni és perzselni kellene — üres alpatosszal ismétli az ezerszer hallott vezércikk-tónust. A párbeszédnek zuhatagában elenyésk az igazi dráma. Egyik-másik ötletesebb szerző a darab történeti idejét huszon-negy órában szabja meg. Az a gondolat, hogy egész életünket átformaló eseményeket egy nap tükrében mutassunk be: önmagában véve a mű bizonyos egységét jelenti s dramaturgiailag semmiképpen sem kifogásolható. De akkor minden mondat és minden egyes szereplő a drámát kell szolgálja, hogy a cselekmény sűrítve gördüljön előre a végkifejlesztés felé. *Ez a desztillált élet az igazi színpad*. Ha például 1944. október 15-ről írunk darabot, semmiesetre sem irányadó az, ami annakidején, tizenötödiken, egy munkáslakásban vagy egy vezérigazgatói irodában *ténylegesen* történt. A részletekben ritkán tükröződnek nagy sorsfordulatok. A drámaírónak az egészről kiindulva, deduktív módon kell a problémát üstökön ragadni, hogy a kiválasztott jellemeken keresztül a szükséges cselekményt megtalálhassa.

Ezeknél a daraboknál szereplőkben igazán nincs bírány. A szerzők páratlan bőkezűséggel vonultatják fel előttünk az elmúlt idők jellegzetes alakjait, a vezérigazgatót, a feketézó házmestert, a nyilas katonatisztet, a mérnököt, aki hadifontosságú terveket árul el s Gestapobesűgő lesz. Sokszor eleven mondatokra, fordulatok párbeszédre bukkanunk. Mégis az az érzésünk, hogy ha egy művet bizonyos korszak tipikus jegyeivel aggatunk tele, még nem válik feltétlenül korpéppé, nem kapja meg igazi hangulatát. Hiába dörögnek az ágyúk az óvóhely-díszlet mögött, hiába sikoltoznak vagy ájulnak el szemünk láttára az emberek: a drámát, egy társadalom valóságos drámáját, csak *belülről*, az érzelmeiken és sorsokon keresztül közelíthetjük meg igazán. Ezt a pár színdarabot olvasva, az az érzésünk, mintha valami moziban az első sor legszéléről néznénk egy filmet. Mindent csak két dimenzióban látunk, az élet elveszti igazi távlatát. Hiányzik a *részvétel*, amely emberré formál minden figurát s elhíhetővé minden szót. Az egyes típusok beállítása primitív, megjelenésük nem talál igazi kapcsolatot a drámával. A színpadi mű-

Haláls Béla feljegyzései

Őszülő ősz és drámái képek

Alighanem megint elkéstem. Mióta készülőlk már írni az őszről és ime itt az első hó. Halogattam, mint a beteg barát meglátogatását és közben meghalt. Költő-sors ez. Mondják, hogy jövőbe is lát néha a költő. Emlékezni bizonyosan senki sem tud nála jobban. De *jelene* nincs!

Hogy is lehetne jelene a költőnek, mikor saját érzéseit is csak akkor veszi tudomásul, mikor *élményekké* lettek? Mire rájuk eszmélt, mire körültagogatta, mire szóvá tette? Hiszen eszmélni csak arra lehet, ami már megtörtént, ami már nincsen. Még az ütés csiholta fájdalom is csak reakció. Akármilyen gyorsan követi is — egyidejű tudatosság lehetetlen. Saját életünket csak múltával észleljük. Jelenünk csak a nyelvtanban van. Eszméletlen álunkban csókol csak meg az élet, mint ama Árgirus királyfit kedvese, aki elhagyta őt mielőtt felébredt. Életünknek mi csak utóízét érezzük. Valóság? ... Emlékezünk és rekonstruálunk.

*

Már régóta akartam valamit mondani az őszről, de nem várta meg. Mert a hervadásnak is van hervadása és őszülése az ősznek is. Minden évszakra meg vannak a maga belső évszakjai, de legkivált az ősznek. Nyár és tél hirtelen rikitással törnek ránk, kúrttel, dobbal. Tavasz és ősz halkán lopva lopózkodók: *beszöknek*, mint Ady Párizsába. A tavasz kezdetét meglesni a legnehezebb, legizgatóbb portyázások közé tartozik. Az ősz pedig gyakran úgy vagyunk, hogy megérezzük jelenlétét még mielőtt megláttuk volna. Csak valami elszuhanó borzongás, elfogódás, mintha egy láthatatlan idegen lépett volna hangtalanul szobánkba. Azután éjszaka kerülgeti a házat mint a tolvaj. A nap még erősen tartja arany frontját a nyárnak. De éjszakai oldalunk fedetlenül nyitva van. Nyitva az éjszaka mint hajónkon a lék. Ott ömlik be az ősz. Némán, lassan, hűvösen szívárog és nő az ár. Mi virasztók olyankor tudjuk már, hogy nincs menekvés.

*

De az ősz is virulással kezdődik, az ő tavasz-évadján. Az egyhangú zöld lomboztatban kivirulnak az első sárga, barna, rozsdavörös színek, mint mezőn a tarka

virágok. Aztán jön a dús színek bőségében pompázó erdő. Ez az ősz nyara. Aztán, hogy hullani kezd sűrűn a lomb, már hervad a hervadás is és a szép halál is meghal.

Költők mindig is gyakrabban énekeltek meg a tavaszt meg az őszet mint a többi évszakot. Mert ezek eseményesebbek. Van első és utolsó felvonásuk. A költők sokat készen kapnak és azt szeretik.

De van itt még valami, ami a színházra emlékeztet. A fák halála ugyanis az ő legegényibb, legsajátosabb megnyilatkozásuk. Amíg frissek és ifjak, addig egyformán zöldek. A nyári erdő nagy tömegében nehéz volt őket, messziről nézve, egymástól megkülönböztetni. Tömeg volt. Személytelen nép. Am halódva felszínre megkülönböztető egyéni színeik. Mind-egyik a maga jellege szerint hervad. Családi színek dacos lobogóit tűzik ki halálraostromolt sudár toronyokra.

A haladókló erdő tarka hullafrontjain felismerhető minden növényének egyéni élete. Hasonlatos ez valóban a nagy tragédiák hőseinek vagy halálórájához, mely mindig legegényibb életmegnyilvánulásuk: önmagára lelt lelkük megszólalása útjuk végén, mely haza vezetett. Az őszi erdő sugárzó pompájában ragyognak Othello, Lear, Machbeth búcsúszavai és Shakespeari színpompájú az őszi erdő halotti díszé.

*

Egészen más arculatja van a halálnak, ha a felbomló organizmus oldaláról nézzük. Mi szűnik meg? Csak a központi hatalom diktatúrája. A sejtek és elemek most kezdenek csak igazán élni. A halál zsilipeket nyit az erjedő-gerjedő vegyi folyamatok előtt. Hogy mi ezt bomlásnak vagy rothadásnak nevezzük, szempont dolga. Egyedül, centralisztikus imperialista előítélet. A halál a felszabadult nedvek és mikrobák forradalma: egy élet helyett, milliárd élet. Az őszi erdő színpompája is azonképen.

Nem is nagyon szomorú, ha élet hal meg. De egyszer a hervadás is fonnyadni kezd és meghal a halál is. Az szomorú, mikor a síremlékek is bedőlnek és felszántják a temetőt. Sárba keveredik az esővízes lomb a seprő alatt. Akkor fordulj el és lássad a gallyakon az új rügyek csiráit.

ben jóformán szimbólikus jelentősége van minden hősnak s az író legfontosabb feladata megtalálni az egyes sorsok kapcsolatát a tragédia egészével.

Másik főhibája ezeknek a daraboknak az, hogy a szerzők elnagyolják, durva vonásokkal vázolják fel az egyes jeleneteket. Nem látunk szenvedélyt, ami fejlődik, eléri csúcspontját, megütközik az ellentétes szenvedéllyel s elbukik vagy győz. A szereplőket nem szabad *kívülről* az akkori — laptudósítások szerint bekövetkező — esemény sodrára bízni. Az író hivatott pótolni azt, amit az élet elnagyolt vagy befejezetlenül hagyott.

Remélhetőleg akad majd méltó szószólója az elmúlt időknek magyar színpadon is. Nagy íróink — akik egy kicsit mindig félve nyúltak a drámához — egyelőre hallgatnak. De hisszük, hogy egyszer felgördül a függöny s az áhítatos csendben az igazságról kezd beszélni az igazi író, aki egyetemes szemmel nézi a hétköznapi tragédiát s a nyomorúságon túl a szebb életet keresi. Nem részletez és nem merül el aktualitásokban. Ő már tudja a titkot, hogy csak emberi részvét és szervesen kapcsolódó jellemek találkozásából születhetik meg az igazi dráma.

Dr. Konkoly Miklós

Keresik a filmtémát. Gaál Franciskát Pásztor Béla producerrel és Ráthonyi Ákos rendezővel regényeket, darabokat olvas.

Végre megvan: Harsányi Zsolt XIV. René című regénye.

Kolozsváry Andor leszállítja a forgatókönyv első részét, Gaál Franciska és Ráthonyi Ákos érdeklődéssel olvassák.

Gaál Franciska új filmje elindul...

A «Fényszóró» már beszámolt arról, hogy Gaál Franciska, a magyar mozilátogató közönség kedvence «Franci»-ja hosszú hollywoodi tartózkodása, itthoni rejtőzködése, majd oroszországi útja után újra itthon van és természetesen készül arra, hogy megint szerepeljen. Hosszas töprengés, válogatás után Harsányi Zsolt «XIV. René» című regényét szemelték ki Gaál Franciska új filmjének témájaként. A regényből készült, nagy sikert aratott darab egy képzeletbeli imperialista kiskirályság szatirikus kifigurázása. Gaál Franciska egy valóban neki való hasonlót azokhoz, amelyek révén a Szovjet-Unió legnépszerűbb filmszínésznője lett. Németországban ma is futnak, minden orosz gyermek ismeri a «Péter» és a «Malinka Mama» alakítását.

Gaál Franciska aláírja a szerződést. Bán Frigyes a film pénzügyminisztere és Pásztor Béla lélegzetvisszafojtva figyelik.

Megbeszélés
Nagyajtay Teréz-
zel, aki a kosztü-
mököt tervezi.

(Foto: MAFIRT—Csorna)

Jaschik Ámosné és Benda Miklós díszlettervezők bemutatják az első rajzokat.

Hiszek színházaink megújulásában, mert hiszek a román nép jövőjében — mondja N. Caradino, a bukaresti Nemzeti Színház dramaturgja

Egy bukaresti interjú, mely Budapesten is tanulságos

N. Caradino, a bukaresti Nemzeti Színház dramaturgja, a román irodalom neves kritikusa is. Színházi kérdésekben elismert szaktekinély. Bevezetőül az általános színházi helyzetről beszélgetünk vele.

— A háború okozta súlyos helyzet — kezdi érdekes beszámolóját — nálunk is, mint egész Európában, válságos állapotba sodorta a színházakat. Erkölcileg és anyagilag mélyen lesüllyesztette a már erősen fejlődésnek indult modern vezetést. A színház helyzete minden időben az ország szociális és politikai állapotától függ. A legkisebb kilengés azonnal érezteti hatását. Ezt tapasztalhattuk az utolsó öt esztendőben. A hit és akarás azonban átsegített bennünket a súlyos háborús megrázkódtatáson. Ma már őszintén mondhatom: a javulás útján vagyunk!

— Milyen előadásokat szeret a román közönség?

— A mi közönségünknek egyéni ízlése van. Bár szereti a könnyű, vidám darabokat, mégis az idej esztendő legnagyobb sikerét O'Neill „Amerikai Elektra” című drámája aratta. A hármas főszerepet Georg Vraca, legnagyobb drámai színészünk alakította. Egy-egy előadásra már hetekkel előbb szétkapkodták a jegyeket.

— Milyennek találja az új színésztutánpótlást?

— Semmiesetre sem állanak a régi gárda színvonalán — válaszolja meggyőződéssel. — A régiak között sok feltűnő tehetség akadt, akik Európa különböző színházain is jelentős sikert arattak. Csak néhány nevet említek: De Max, Maria Ventura, Jounel Raul és utóljára, de nem

utolsó sorban Elvira Popescu, aki ma is ünnepezt színésznője a francia színházoknál. A fiatal generáció azonban megérezte a háborús nehézségeket. Színházainknak gyors utánpótlásra volt szükségük. A sok tehetséges növendéknek nem maradt ideje alapos kiképzésre és tanulmányra. Nem volt lehetőségük fokozatos fejlődésre. Az ugrásszerű karrier hozott ugyan pillanatnyi sikert, de rövid idő után érezhetővé vált a két nemzedék közötti kulturális különbség.

— Ma már ezen is túl vagyunk — folytatja az igazgató-kritikus. — Bízom a fiatalok jövőjében. Belátták, hogy csak a klasszikusokon keresztül lehet komolyan fejlődni. Van színészképző akadémiánk és néhány igen jó magániskolánk. Az előbbi intézmény hibája hasonló a minden európai országban található állami képzőhöz. Sok az elméleti, de kevés a gyakorlati tanítás. Egy azonban nálunk is biztos: még sohasem sikerült komoly tehetséget tönkretenniük...

— A férfiak vagy a nők között akad-e több tehetség?

— Az írók általában színészek számára írnak nagy és hatásos szerepeket. A mi színházainkon azonban több női tehetség akadt. Ennek bizonyítékául mondhatom, hogy néhány színházunk igazgatója, dramaturgja a nők sorából került ki.

— A rendezői gárda?

— Van néhány tehetséges rendezőnk, de kiemelkedő tehetség, sajnos, nem akad közöttük. Felületesek és anyagiasak. Irodalmi műveltségük hiánya a legnagyobb hibájuk. Nem szeretnek, vagy talán nem is akarnak elmélyülni...

— Mi a véleménye a filmművészetről?

— Véleményem szerint a filmjártásának nincs művészeti jövője — mondja merészen. — Lehet beláthatatlan technikai jövője, de ennek nincs köze a művészethez. A filmjátéknál mindaz hiányzik, ami legfontosabb az alakító művészetben: a lelki hangulat, a folyamatos átélés. A jelenetek gyors változása megbontja a lelki átélést. A film képszerűsége miatt lehetetlen az eleven párbeszéd sorozata, ami tulajdonképpen a színművészet pillére. Soha sem jutna eszembe, hogy filmet rendezzek — mondja határozottan.

— Játshat-e a színész egyidőben film- és színpadi szerepet?

— Az igazi művész egy Istent szolgálhat csak igazán.

— Milyen tervekkel foglalkozik?

— Régóta vágyom rendezői iskola felállítására. Színházainknak szükségük van tehetséges, művelt rendezői gárdára. Külföldön e téren tapasztalt eredményeimet itthon szeretném hasznosítani.

— Vannak különösebb vágyai?

— Mindent átfogó, komoly vágyam van — mondja. — Szeretném, ha színművészetünk erősen közeledne a közönséghez, anélkül, hogy művészetében valamit is süllyedne! A színház a nép lelki világának és műveltségének fokmérője. Hiszek színházaink jövőjében, mert hiszek a román nép jövőjében!

Időnk lejárt. Búcsúznak. Bár a filmről megfogalmazott véleményét nem osztjuk, színházi vonatkozásban sok olyan szempontot vetett fel Caradino, melyet Budapesten is megszívlelnének.

Mary Fluise R.

Tomboló színházi konjunktúra, rengeteg magyar darab — Bukarestben!

Jelenet a »Hawai rózsája« bukaresti előadásából

Váriné Fülöp Magda, bukaresti színpadi kiadó, néhány napra Budapestre érkezett. Reggeltől estig színházakkal, színészekkel, szerzőkkel tárgyal. Pillanatnyi szabadidejében a következő érdekes és öröndetes beszámolót adta Bukarest színházi életéről:

— Csaknem minden színházunk magyar darabot játszik, vagy magyar darabra készül. Hogy a legjelentősebb eseménnyel kezdjem: a bukaresti Nemzeti Színházban rövidesen próbálni kezdik Az ember tragédiáját, Adámot a románok egyik legnagyobb színésze, Georg Vraca fogja játszani. A Comedia színházban Balázs Béla »Boszorkánytánc«-ára készülnek. A Giocondában nagy siker Fodor László vígjátéka: A templom egere. A Municipálban Bús-Fekete: Méltóságos asszony trafikja. A Municipitoreskben a »120-as tempó« című magyar zenés vígjáték megy. A Sarindar-

ban Hatvani Lilitől: Az első férfi. Utána Barabás Pál vígjátéka: Pénz, pénz, pénz! A Viktoria Színház most kezdte próbálni Békeffi—Stella új vígjátékát, a »Janikát«. Legnagyobb siker jelenleg a Savoy Színházban Abraham Pál »Hawai rózsája« c. operettje. A következő darab ebben a színházban ismét Abraham-operett lesz: a Bál a Savoyban. Főszerepeit Bársony Rózi és Dénes Oszkár fogják játszani. Most is jó néhány magyar darabot viszek magammal, ezúttal a legrepresentatívabb magyar szerzőket szeretném Bukaresttel megismertetni.

— Együttal természetesen azon is fáradozom, hogy néhány román darab is mielőbb színre kerüljön Pesten. Az elsőt ezek közül, Michail Sebastian hangulatos, finom vígjátékát Bárdos Artúr kötötte le a Belvárosi Színház részére. Magyar címe: Csillogok.

STAR SZAPPAN A SZAPPANOK SZTÁRJA

RÁDIÓT CSÖVET, sérült rádiót is VESZEK — Értis és megyék
ULMER, Gyulay Pál-utca 12 III. 7

UTAZÁS A HUNNIA KÖRÜL

1.

A Fényszóró szerkesztősége meghívót kapott a «Hazugság nélkül» című film vezérkarától, hogy bizonyos, a sajtó részére adandó információk végett egyik munkatársa jelenjen meg a gyárban.

2.

Első utam ezúttal is a műterembe vezet, ahol a multkorinál jóval nagyobb fény és csillogás fogad. Nem tudom, olvasóim mennyire emlékeznek az örökbecsű film meséjére, ezúttal a lokál-jelenetet forgatják. Básthy, úgymint gyárimunkás, most ünneplőben, azaz szmókingban ül a mulató asztalánál. Mindjárt az első jelenet demokratikus hangulatba ringat, ugyanis a következőképpen játszódik le:

Básthy (letelepszik a lokál asztalához): Egy konyvakot kérek.

Mikor a művész ünneplőbe öltözik. Egykét szmókingért nem megy a szomszédba. Laforett, Básthy, Polly Ági

Zsuzsi (a gazdag leány belibben): Illetve két konyvakot.

Básthy: Kezét csókolom.

Zsuzsi: Isten hozta, Péter.

Básthy: Nem lenne jobb, ha egy üveg pezsgőt hozatnék?

Zsuzsi: Nem, nem, köszönöm.

Básthy: Maga most megint arra gondol, hogy én egész nap emelem a nehéz vasakat és sajnálná, ha pénzt adnék ki. Pedig van nekem elég.

Zsuzsi: Tudom, tudom, de nem kell. Megengedi, hogy egy urat idehívjak az asztalhoz?

Péter: Hogyne, tessék!

Ezután a művész csalókató keze fennmarad a levegőben, a mosoly ajkára fagy, a jelenetnek vége. Új képet állítanak be, Básthy pedig hozzámlép és figyelmeztet egyik multkori tévedéssemre. Ezennel helyesbíték is: Básthy nem gyárimunkást, hanem mechanikust játszik a filmben, ami belátom, egészen más és a fent ismertetett lokál-jelenetet is mindjárt valószínűbbé teszi. Elvégre ki vágja magát szmókingba néhány üveg pezsgő erejéig, ha nem egy műszerész? A mai szolid lokálarak mellett gyerekjáték az egész, legfeljebb másnap túlórázik egy kicsit. Ez afféle finom mechanika.

Sajnos, félbe kell szakítanom demokratikus ismereteim gyarapítását, mert Stób kolléga úr,

aki nyilván sajtótőnői minőségben tevékenykedik, behív bennünket az igazgatói irodába, ahol kezdetét veszi a tájékoztatás.

3.

Előrebocsátom, hogy semmiben sem módosítottam a készülő filmről való véleményemet. Azonban messzemenően elégeve mindazt a bizalmatlanságot, amelyet eddig a film részére folyósítottam, sok olyan dolgot hallottam ezen a sajtótájékoztatón, ami érdemessé teszi, hogy ezúttal a Hunnia-filmgyárra irányítsuk az érdeklődés reflektorát. Hátha egyszer felvételre méltó filmet kezdenek forgatni a Hunniában. Történeket csodák, előfordulhat. Ez esetben pedig nem közömbös, hogy az ország állami filmgyárában miféle állapotok uralkodnak. A producerek határozottan a sötét szín mellett foglalnak állást.

Olyasmiket mesélnek, hogy a gyárnak majdnem valamennyi nyilas alkalmazottját igazolták. Meg is óvták az összes igazolásokat s ezek most újból folyamatban vannak, közben azonban enyhe szabotázs-hangulat uralkodik a gyár egész területén. Az üzemi bizottság vezetőségében olyan egyének működnek, akiknek politikai multja enyhén szólva gyanús. A munkások nem hajlandók különőrázni, noha a filmgyártásnál egy-egy elmulasztott negyedóra százezreket jelent.

Míndezekhez tudnunk kell, hogy a produkció olyan szerződést kötött a Hunniával, hogy a gyártás ideje alatt a vállalat minden kiadását fizeti. Tehát az összes fixizetési heti alkalmazottak járandóságait is, tekintet nélkül arra, hogy dolgoznak-e a produkciónak, vagy sem. Ez magyarul annyit jelent, hogy a Hunnia tulajdonképpen gazdája jelenleg Pollák úr, a film tőkése, aki ezideig egymillió pengőt költött a filmre és legalább még kettőt beleöl. Nem mondom azt, hogy úgy kell neki, mert a film minősége nem befolyásolhatja a munkafegyelmet és mindaddig, míg a munkások tisztességesen megkapják bérüket, tisztességesen kötelesek dolgozni. Semmiképpen sem kívánatos, hogy ezek a furcsa állapotok meghonosodjanak a Hunniában, mert ismétlem, nem közömbös, hogy állami filmgyárunk miféle munkatempóval vesz részt a termelésben.

Szeliden meg is kérdeztem, hogy mért nem lépnek érintkezésbe a Hunnia igazgatójával, mire igazán meglepő választ kaptam.

Kiderült, hogy a Hunnia vezérigazgatója azonos Gertler Viktorral, a film rendezőjével.

Gertler tehát ezidőszert (saját bevallása szerint) önmagával levelezget különböző vitás ügyekben. Ez komplikált lehet.

Viszont megnyugtató bennünket, hogy maga is összeférhetetlennek tartja a dolgot és már be is adta lemondását. Január 1-től kezdve megszűnik vezérigazgató lenni. Ez is valami.

Megkérdeztem, az egész ügyben kinek ad igazat, a produkciónak vagy a Hunniának. Erre viszont nem választott.

Ezek után azt javajuk, vizsgálják ki az ille-

Tudják jól Pesten Budán
Hangszert ad vesz

Feller-Dubán
CSAK JÓZSEF-KÖRÚT 38

tékesek a producerek vádjait. Teremtsek rendet a Hunniában.

4.

A sajtófogadás után visszaballagunk a műterembe. Itt nagy örömmre megismerkedem Maximilian úrral, aki a román verzióban Somlay szerepét játsza. Így maszkban erősen hasonlít Ajtayra. Kedves, szimpátikus ember. Románia egyik népszerű színpadi szerzője. Polly Ági, a primadonna szerepel tolmácként.

Megkérdelem, hogy tetszik neki a film szüzséje. — Magam is író vagyok — mondja finom mosollyal — és nem érzem hivatottnak magam.

A primadonna egy valódi és három filmbeli atyjával. Polly Ági, Pollák úr, Somlay, Maximilian, Laforett

(Hódy György felvételei)

hogy nálam nagyobb író művéről véleményét mondjak.

Négyszemközt németre fordítjuk a beszélgetést. Még sok mindent mond a filmmel kapcsolatban, ezt azonban már nem interjúnak szánja. Anyi tény, hogy ritka jóízű ember.

Kár érte.

5.

A »nála nagyobb íróval« is eszmecsere folytatok. Bihari László, a film írója is lecsap rám, félrehurcol egy sarokba és arról igyekszik meggyőzni, hogy eszük ágában sem volt a filmet ki játszani az első nagy demokratikus filmnek.

— Ez csak olyan kedves zenés bolondság — mondja. — Különbben a forgatókönyvet épp az ön cikke kapcsán alaposan átdolgoztuk.

Utalok Básthy szmókingjára és megjegyzem, hogy ennek nem sok nyomát látom. Szeliden figyelmeztet, hogy nem szabad a részletek alapján ítélni. Megnyugtatom, hogy olvastam az egész forgatókönyvet.

— Sejtettem! — mondja szomorúan.

Tökéletes alakot akar?

Viseljen

melltartót!

KOLCHOZ-SZÍNHÁZAK A SZOVJETUNIÓBAN

Lenin: „Nem az a fontos, mi a mi véleményünk a művészetről. A művészet a népé.

Leninnek ezt az útmutatását tartották szem előtt a Szovjetunió kultúrpolitikájának irányítói, amikor azt tűzték maguk elé, hogy az orosz nép kulturális színvonalának emelésével párhuzamosan a művészeteket a legszelebb néprétegek közkincsévé tegyék.

Amikor a cári rendszer korhadó építményét elsöpörte az öntudatra ébredt dolgozók forradalmának lendületes rohama; amikor a régi rend híveinek reakciós törekvései sorra összeomlottak s a Szovjetunió irányítói hozzákezdtek minden idők legnagyobb szabású államépítő programjának valóra váltásához, a mezőgazdaság és ipar monumentális arányú fejlesztésével egyidejűen megindult az a grandiózus munka is, amely a Szovjetunió népeinek kulturális felemelését célozta.

Az egész világot bámulatba ejtő öt éves tervek keretén belül nemcsak bányüzemek és energiaközpontok, nemcsak gyárak és mezőgazdasági üzemek létesültek, hanem egymás után születtek meg az alsófokú iskolák tízezrei, középiskolák ezrei, valamint a legfelsőbb oktatás és tudományos kutatás szolgálatában álló egyetemek, speciális irányú főiskolák és tudományos intézetek százai, amelyek mellett se szeri, se száma a dolgozók továbbképzését célzó könyvtáraknak, olvasókörieknek, munkáskluboknak mind a városokban, mind a legkisebb falvakban, sőt a forgalmi vonalaktól legtávolabb eső kolchozokban is.

Itt most a Szovjet színművészetéről s elsősorban a „kolhoz-színházak”-ról óhajunk beszélni, de úgy előljáróban bizvást leszögezhetjük, hogy ma akár színjátszást, akár filmművészetet nyugodtan tanulni lehetnek Moszkvába azok a népek is, amelyek ezen a téren évszázadokkal — illetve évtizedekkel — előzték meg az orosz népet. Sztaniszlavszky színművészet, Pudovkin s a többi világhírű orosz rendező filmművészet iránytmutató jelzőtűz a világ minden népe számára, s amit ezenfelül külön ki kell emelnünk, az az a páratlan áldozatkészség, amivel a Szovjetunió vezetői felkarolták az orosz vidéki színművészetet.

A Szovjet kulturális életének irányítói — Lenin szellemében — arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a művészeteket hozzáférhetővé kell tenni nemcsak a városi dolgozók, hanem a végtelen orosz vidék lakossága számára is. Az ukrán parasztok, az Uralvidék bányamunkásai, a Jeges-tenger partvidékének dolgozói éppúgy igényt tarthatnak a művészetekre, mint a nagyvárosok ipari proletariátusa.

Felismerve a színháznak és a filmnek a nép-művelés és népnevelés szempontjából való óriási jelentőségét, megtalálták a módját, hogy

a színházi- és filmkultúra megismerésre érdemes alkotásait eljuttassák a munkás és paraszttömegekhez is.

Már a kezdet legkezdetén bebizonyosodott, — aminek mi hazánkban most vagyunk örömteljes szemlélői — hogy színház számára cs sem képzelhetünk megértőbb, lelkesebb, odaadóbb és minden szép és nemes gondolat iránt fogékonyabb közönséget a munkásosztály dolgozó tömegeinél. Moszkva, Leningrád s a többi orosz nagyváros színházi kultúrája iránt a munkástömegek részéről megnyilvánuló őszinte és lelkes érdeklődés érlelte meg azután azt a gondolatot, hogy a mezőgazdaság dolgozóinak milliós tömegeit is részletetni kell a színházi kultúra gyümölcseinek élvezetében.

S mert a szovjet-rendszer sikereinek titka éppen abban rejlik, hogy az életrevaló és megvalósításra érdemes ötleteket és elgondolásokat nem engedik belefulladásra a hosszas tervezetések és bürokratikus aktaváltások hinárjába, a gondolatot ezen a téren is hamarosan követte a megvalósítás.

Mivel olyan közönséget kellett meghódítani Thália számára, amely eddig nem látott színházat, sőt legtöbbször esetben nem is hallott annak létezéséről és mert kellően értékelték a szórakoztatva nevelő színház óriási kulturális jelentőségét, nem műkedvelő alapon kívánták megoldani a hatalmas feladatot, hanem hivatásos színészekből szervezett vándortársulatok útján „igazi színház”-hoz akarták juttatni a kultúrára szomjas néptömegeket.

A kolhoz lakói körülcsereglik a színészeket

Először egy, majd annak sikere után mind több és több „kolhoz-színház” kelt útra, hogy megismertesse a színházat a legkisebb falvak lakóin kívül a végtelen orosz pusztákon elszórt kolchozok dolgozóival, sőt a szibériai tundrák és a Jeges-tenger kietlen partvidékének lakosságával is.

Az orosz színészet hatalmas gárdájában bőségesen akadtak hivatásuk teljes tudatában lévő színészek, akik örömmel vállalkoztak arra, hogy Thália apostolai legyenek. Vállalták az ezzel járó állandó vándoréletet, aminek fáradalmait bőségesen ellensúlyozza az a túláradó lelkesedés és halás szeretet, amivel a kis falucskák és kolchozok népe körülrajongja a körébe érkező színészeket és nem utolsósorban az a jóleső tudat, hogy jó és nemes munkát végeznek, amikor a színpadi irodalom kiemelt alkotásait ismertetik meg a Szovjetunió népeivel.

Mert azt se felejtjük el, hogy ezek a vándortársulatok, amelyek az orosz kormány által rendelkezésükre bocsátott teherautókon járnak sorra a kolchozokat, a legmagasabbrendű repertoárral indulnak körútjaikra. Az orosz drámairodalom remeklein kívül, Shakespeare, Molière s a világ drámairodalmának többi halhatatlanja szerepel műsorukon, újra és újra megoldva azt az — immár nálunk is valószínűsített — tévhitet, hogy a nép csak könnyű fajsúlyú szórakozásra vágyik. (Ellenkezőleg: éppen a nép gyermekeiből összeverődött közönség az, amely elutasítja magától a művészet álarcát öltő dilettantizmust, de úgy fogadja az igazi művészetet, mint kiszikkadt föld az áldástórtó esőt.)

Ezt érzik a kolhoz-színházak színészei és ez legszebb jutalma áldásos munkájuknak. Mert képzelhetünk-e színész számára szebb pályabérrel a Thália számára meghódított hívek önfelédelt rajongásánál? Azt hisszük, nem. Ezért magáért s a jól elvégzett hasznos munka jóleső tudatáért érdemes elviselni a fátal-makat s az a meggyőződésünk, hogy az a színész, akiben a hivatás mellett a szociális érzés is olyan lobogva ég, mint az orosz kolhoz-színházak tagjaiban, az Magyarországon is boldogan vállalkoznék hasonló apostoli feladatra, amelynek egyes állomásait egyik legközelebbi számunkban fogjuk majd ismertetni.

Imre Jenő

Jelenet Shakespeare Othelójából

Tartuffe a kolhoz színpadon

ISMÉT A GYERMEKSZÍNHÁZRÓL

Miután egy hét alatt négy gyermekszínházat láttam, akaratlanul is Kassák Lajos egyik regényalakja jut eszembe. Egy kisfiú szelónjuk rejtett zugában egy fadarabbal önfeledten játszadozik. Autót, tortát, léghajót, mindent. Egy alkalommal édesanyja felfedezi ezt a játékot és „komoly”, „nevelő” célzattal kioktatja gyermekét; számárságot művel, hiszen a fadarab nem repülőgép. Az író szerint — és ez így is van — a kisfiú attól kezdve megszünt gyermek lenni. Felnőtt lett? Nem, mert még csak 5 éves, a lelkiismeretlen felnőttek kiszakították a gyenge palántát élete valóságos talajából, a mesevilágból.

Ezekben a gyermekszínházakban kivétel nélkül gyermekek szerepelnek. Milyen bírálatot érdemel az a színész, akit szerepétől fosztanak meg? Mert valóban a gyermek szerepe a játék. Az a játék, amelyben ő él, amit ő talál ki. Ezt a játékot — még ha jószándékú is — felnőttek gondolják ki, felnőttek tanítják be és felnőttek helyezik a kirakatba. A gyermekszínház már nem játszik: utánoz. És feltételezhető, hogy egy öt éves tökéletesebben utánoz, mint egy sziniskolát végzett, gyakorlatlatlan rendelkező negyven éves?

Gyermekszínházaink közül egyedül csak az A. B. C. színház tarthat igényt megemlézésre. A gyermekekkel okos és szellemes játékokat játszanak. „Béke-játék”-ban homokba ássák el háborús játékaikat és boldog labdázásba fognak a béke-labdával, ami a Globust ábrázolja. A jelenetek közötti szünetben Kelen Dóra foglalkozott a gyerekekkel.

K.

Az »A. B. C.« színház gyermek szereplői

(Foto Mafirt—Cserna)

SIK OLGA és JOYCE STRATTON együttes hangversenyt tartottak. Közös műsorban szereplő művészek között ritka eset, hogy ennyire azonos felfogású két művész kerüljön egyszerre a dobogóra. Mindketten *öszlönös* interpretátorok Sik Olga mezzójának azonban nincs meg a teltsége, „egyenes” hang ez, egyelőre még kellő tömör drámaiság nélkül. Mély kultúrája mégis élményt szerzett műsorának egyes számaival, különösen poentirozása igazi dalénekesre vall. *Brahms* „Vergebliches Ständchen”-ében azonban éreztük, hogy könnyed akar lenni s ez a nyilvánvaló *akarát* — zavaróan hatott.

A fiatal angolszármaszú zongoraművész — aki tavasszal nyerte el oklevelét — hasonló érzéseket ébresztett a hallgatóban. Hatalmas erő néhol egyenesen démoni arányokban mutatkozik játéka során (Brahms: Capriccio). Vanak halk hangjai is, különösen egyes zenei mondatok befejezésének pianói finomak, — de úgy kerül hozzánk ez a hangszin, mintha nagyon erős *akarattal* tudná csak elérni.

Létay Klára, a »Candida« hervadó virágszála és a »Nyafogó« költője

(Foto Mafirt—Cserna)

Karády Katalin kizárólagos joggal a Szántó-film produkcióhoz szerződött le. Az első film Szántó Armand „*Fergeteg*” című könyvéből készül, a zenét Majorossy Aladár készítte. Karády partnere Jávor Pál lesz, rendező Radványi Géza.

Candida

A Színművészeti Akadémia növendékeinek vizsgaelőadása.

Az elmúlt hét négy színházi bemutatója között megérdemelt és méltó helyet foglal el a Hont Ferenc által újjászervezett Színművészeti Akadémia első vizsgaelőadása. A negyedéves növendékek G. B. Shaw „Candida”-ját mutatták be.

A Candida fiatal szereplői többekévesé megfélemltek a rájuk rótt nehéz feladatnak, azonban az élvezetes, szép előadást Nagy Adorján egységbefogó, zökkenésmentes rendezésének köszönhetjük.

Létay Klára, a gépirónó szerepében, hol csunyácska zsörtölődő vénkisasszony, hol szexuális zavarokkal küzdő öregedő leány, akinek még vértódulásos álmai vannak, hol részogségében is kedves hervadó virágszál. Neve mellől már elhatárolhatjuk a „tehetség” jelzőt; jó színésznő!

Morell Jaimés lelkes alakítója, Kárpáthy Lajos — hamar vizsgáról van szó —, a maszk készítéséből nem jól felelt. Túl fiatal, ábrándos, szép gyermekarcával sehogyszem tudja elhítni a „vastagnyakú” keményfejű tiszteletest, bárhogya is így ékszik testi adottságát intelligens játékaival feledtetni.

Koppány Miklós gazdag szerepéből csak egy színt tudott megfogni, a „nyafogó” kölyök, gyámoltalan — s mert folyton ezt játssza —, téli hűlye figuráját.

Derős és kellemes epizódfigura Horkai János, Burgess, Candida apja.

Candida csak szép. És ez a dráma-irodalom egyik legnagyszerűbb alakjához igen kevés.

A HÉT SZÍNHÁZI VICCE!

Egyik állami színházunk kitűnő, de ritkán foglalkoztatott művésze mesélt, hogy át akar szerződni a Vígyszínházhoz.

— Miért? — kérdik tőle.

— Mert Jób. ma egy szerep, mint holnap a nyugdíj.

JANCSI ÉS
16 ÉVÉN A

A Népművelés
lán az egyik s
meséjét, Jancsi
énekelte el né
korú közönség
Az új stori
boszorkányt.
a gyermeke
ládkázat
Mésutt
szik, ped

A Zenei
Zeneműkiad
6-án tart
igazgatós
szövetke
Jenőt, a
nőt, Bák
Jenőt v

KRÓNIKA

Most én is hódolói nagy táborába lépek, a bökkversek, a tízoros krokik, a vezércikkék, riportok kórusába, hadd szóljak én is egyszerű és keresetlen szavaimmal, hadd tolmácsoljam néked a szegények és a költők dicséretét.

Te vagy a fagyba dermedt város gözölgő, meleg virága, te vagy az aszfalton nyiló, szívekbe tavaszt lopó sárga kőköröcsin, te vagy a koldusok, a Művészeti Tanács által jutalmazott művészek életbentartó ebéde, mannája. Te félikelő boldogság, Te ötezerpengős, forró, ezerédes — sülttök!

*

En a Ludas Matyi mellett a Független Hűségöt is olvasom. Mert jópofa dolgok vannak benne. Most például ezt találtam:

... De nehogy az illetékeseknek ez zokon essék, azért sietve lejegyzem, hogy a faluban is lesznek magyarok, mert Sinka István, Kodolányi János a Földosztó Bizottságtól Törökballinton kaptak házat.

Hát nem kedvesek? ...

*

Nézd, — mondtam ezelőtt három éve — lehen, igazi tehén a Körúton, csizmás legényke vezet! Te is megcsodáltad akkor a szokatlan jövevényt, mint ahogy mindenki, aki csak látta a város faszterjén a legelők jámbor küldöttjét.

Aztán nem csodálkoztunk, hozzászoktunk az állatokhoz, magunkhoz vettük őket a közelgő nagy vihar előtt. Csirkék, kacskák, libák piszkolták gangjainkat, árkisasszonyaink a Városligetben kecskéket vezettek pórázon és ahogy az újságok írták, a furdókádakban az őrceai polgárok dísznókat hízlaltak.

De most új csodát mutatok. Nézd, egy kisfiú egy kislányt vezet a tengersok nép között kezénél fogva!

Most már biztos lehetsz: elvonult fejünk felett a vihar, állataink visszatérhetnek legelőjükre s most már egészen bizonyosan a Te szívedbe is beköltözik a megalégedés.

*

A költő nevére onnét emlékszem, hogy pár évvel ezelőtt egy nyilas hetilapban teljes három hasábon azon sráncokozott, hogy ő valódi, népi, tősgyökeresebb költő, mint Erdélyi József (a Solymosi Eszter szülője), aki közös előadóestjükön még a »frizuráját« is leutánozza. Bizony...

A költőt Sinka Istvánnak hívják és most a Kisgazdapárt egyik hetilapjában cikket írt a — szocializmusról.

Igy: vagyis szabadon, minden erőszak nélkül úgy öltözhessek bele, ahogy ezt az én alkatom kedveli.

Vagyis: akinek amilyen színű az inge, olyant ölthessen magára.

Sok szép képpel és leírásokkal tömött táskát visz magával a francia fővárosba a közeli napokban Márfy Károly, a magyar hangversenyrendező nevezte. Az Operaház tavaszi párizsi vendégjátékának felteletét beszéli ott meg, melynek keretében a *Pique-Dame*, *Sába királynője* és a három egyfelvonásos *Bartók-darab* (Fából faragott királyfi, Kékszakállú herceg és a Csodálatos mandarin) előadásáról tárgyalnak...

A párizsi nagy Opera

ÉS JULISKA ALULIAKNAK

és Juliska szereplő hölgy Grim-bácsi némi szerény módosítással kiegészítésként Juliska kisminkeli a történetet, mire az hálából nem bántja a kisminkét, hanem nekik adja a csokorpedagógia.

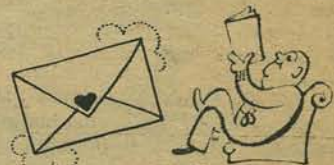

szövegírók és Szövetkező elnökválasztó ülést, melyen a Heltai Heltai elnököt Huszka Jenő és Sugár választották.

HÁROM ÉRDEKES KÉP a magyar filmgyártás hőskorából

(Köbányai)

AZ ÍRÓSZÖVETSÉG HÍREI

— KOLLEKTIV szerződést kötött a Magyar Írók Szövetsége a könyvkiadókkal. Az Írószövetség részéről Gergely Sándor és Kárpáti Aurél, a könyvkiadók részéről Cserépfalvi Imre és Timár József írták alá a szerződést.

— A RÁDIÓVAL, sajnos, még nem jött létre a megállapodás. A tárgyalások már olyan előrehaladott állapotban voltak, hogy csak az aláírások hiányoztak, mikor a Rádió vezetősége a jegyzőkönyv szövegezésével egyelőre lehetetlenné tette a tárgyalások továbbfolytatását.

— RENDKÍVÜLI KÖZGYŰLÉST tart a Magyar Írók Szövetsége december 23-án, vasárnap délelőtt féltíz órakor a Fészek-klubban. A közgyűlés tárgysorozata: beszámoló az elmúlt felelőtlen munkájáról, a kollektív szerződések ismertetése, az elnöki tanács és a tagok létszámának kiegészítése.

Lujza és Szirmai Imre a »Nagymama« e. filmben

Somlay Artúr, Várkonyi Mihály és Gombaszögi Frida a »Farkas« filmváltozatában

Rajnai Gábor és Lenkeffy Ica a »A faun« e. filmben

SZÉPERNŐ: KEDVENCEIM A TEGNAPFIGURÁIBÓL

Felhívott a minap. Fátyolos volt a szava, mintha náthás lenne. Hogy vagyok, olyan régen nem látott. Szeretné, ha fölmennék egy kicsit hozzá, ma délután, vagy ha nem, holnap, csak azt ne mondjam, hogy nem érek rá. Olyan nagyon jól teszek vele, ha fölmegeyek.

Igen, tudom már.

Kezdte Bögő Baba vagy tíz év előtt a színiiskolában. Eppen eleget tanult: megtanult illendő mód enni, megtanult öltözködni, kicsit még franciául is megtanult. Szép, hosszú lány volt, illet az arisztokraták mellé. Az uraknak babák keltenek, urak kellene a babáknak: egymásra találnak szépen, mint a francia négyesben valaha, ki-ki szembe került a párjával. Szóval Baba elsőosztályú baba lett, bárófiak, gróffiak bérelték. Persze, hát a bérlő mellett igen csak van a babáknak más szerelmük is, mert az kell: divatos ifjú művész, vagy valamelyik a kamaszból úriúri közül; pénzük ezeknek nincs, csak szobójuk, suszterük; a Váci-utca déli sötétjében kellek magukat. Nem tudom, rossz a memóriám, talán magamat is fűztek gyöngéd szálak Babához egy vagy két délután, mikor még kezdődéske volt, de hát ez igazán nem számít.

Tudjuk, a bérlő gavallérok általában nem szerelmesek, ők csak szórakoznak. Ráunnak egy babára, másik után néznek. (Az is megesik, igaz, hogy a baba hagyja ott a bérlőt, átpártol egy gavallérra (diványhoz.) Bögő Baba, ha egy-egy bérlőjét elveszti, mindig végig bógi a jóembereit.

Illik ugye, jól cselekedni; fölmentem másnap délután Baba szépségéhez. Tápaszkodott fölfele a határtalan diványról, vagyis diványról, mikor a helyes kis szobalánya bebocsátott. Merő acél, meg üveg a lakás, a legmodernebb babafészek. Ki volt a Baba szeme sírva; a diványon tuat habos párna közt gyönyörű selymes kingecharles kucorgott; a színházi lap is ott hevert a kutyó mellett.

Kaptam egy kis rúzsot, meg néhány csepp könnyet a képenre.

— Angyal. Eljöttél. Mit szólsz. Új le, várj. Törpe fotójt rántott a divány elé: ő maga visszahullott a diványra.

— Hát, mit szólsz. Tudod, remélem. (Megtörölte a szemét, azután:) Gyujts rá. És igyál, mit adjak? (Nyolc-tíz üveg, azon az alacsony asztalon a tálcán, a divány fejénél.) Szervusz. (Kortyol.) Egész éjszaka bögtém. Idehoztam a gra-

mfont, föl tettem a Parlezmoi d' amour-t, nekikönyökölttem, bögtém. Ittam és bögtém. Megittam tizenöt konyakot, esküszöm. Ha lett volna veronálom, jó, tudom, utálok az öngyilkos nőket, de hidd el, ez lesz a vége. (Belétrömbítél, amilyen halaknak csak lehet, a zsebkendőskébe s aztán felsóhajt és azután:) Egy Tintiér engem dobni, egy Tintiér, engem. Hát mit szólsz. Tetszik neked ez a Tinti? Azzal a pisze orrával, a hülye két szemével, tiszta bohóc, esküszöm. Hogy tudta ez az idióta nő elérni, hogy a fiú kíváncsi legyen rá. A, nem érdekel; azt hiszed, érdekelnek? Nem látad még együtt őket, nem? Képelem, micsoda esemény. De hát, bánom én (összemarkolt két párnát, közjük csapja a fejét), bánom én, miközöm (a kutyus odacsúzott a fejéhez, kezét kezdi nyalni). Fúj, te ronda dög, nem hagysz? (Egy kis sivitás, az állat a szőnyegre pottyant.) Jahahaj, Dszimmikém, gyere Dzsíhi-immi, bocssás meg te kicsi, szívboldogság, mit tehetsz te róla, nem igaz? Jaahj, tündérvirágom, imádlak (össze-vissza ölelte, esőköltta közbe, Jimmy boldog). Ez is ötöle való, nincs több ilyen szép kingecharles az egész országba. (Hátára feküdt, a kutyát a keblére emelte, cirógatja. Sóhajt. Lehúnyja a szemét és úgy beszél, színpadiasan.) Szerettem. Szerelmes voltam belé. Ez a tragédiám, mindig belészeretek a páromba. (Kicsit hallgat, szípig.) Tudod, ahogy ez tudta az ember kezét megfogni, ahogy ez tudott kedves lenni és milyen mulatságos tudott lenni; Oxfordban volt diák, mindig mesélte azokat a heceket, amiket csináltak, meg kellett pukkadni. (Megütögeti zsebkendőjével a két szemét, és álmos, bariton hangon:) Fene a pofáját. (Picit hallgat.) Szerelmes voltam belé. Férjhez mehettém volna tavaly egy bécsi báróhoz, belém pistult a Derbyn. Ha szerelmes nem vagyok. Én marha, milyen hü voltam, milyen becsületes. Ez a nyavalyám, hogy mindig hü vagyok, te ismersz. (Hallgat kicsikét.) Ha megcsaltam, azt csak szokásból tettem, nem is tudtam, mit csinálók. (Elneveti magát, de rögtön sír, megint a szemén jár a zsebkendőské.) Mi lesz velem. Senkije az embernek, mikor így szenved; tudod, egy pár lecsúzott lánynak ruhát adok, harisnyát, köpenyt adok nekik, meg pénzt is, ha bajba vannak; azt hiszed, velem éreznék? Esküszöm neked, mind örül. És az anyám is, meg az öcsém, mit bánják az én boldogtalanságomat, az a fontos, hogy megkapják elsején, amit adok. Unalmas vagyok ugye, jaaj. (Hasra vágja magát. A kutyus lebukfencezett róla, sétál a divány végibe. Sír Baba, sír. Felül azután, egy-két csepp könnyet még letapogat.) Nem

érdemelte meg a szerelmemet, nem, esküszöm. Először is olyan piszok fukar, körmömmel, meg fogammal kellett minden szaszt kiszedni belőle. Egy gróftól, akinek nyolevanezer holdja van. És csak a saját szépségéről tudott beszélni. Meg, hogy ő milyen lovas és milyen vadász. Ha lenn voltam a birtokon, félnapig célbalótt, hogy csodáljam, meg kellett halni az unalomtól. Tudta a bitang, hogy szeret n, folyton féltékeny akart tenni; akárhol voltunk, onnan mellőlem kockált. folyton más nővel táncolt, átült mindenféle utolsó bestiához, majd a föld alá süllyedtem. És mikor idefőnt azután szemrehányást tettem neki, megütött, igen, pofozott és fellökött és összerugdalt, de ne gondold, hogy részegségibe tette, neem, csak ilyen brutális, a sofőrje finomabb ember, esküszöm neked. Na és mikor berúgva jött fel hozzám hajnalba, mikor nem velem volt, hanem kártyázott és azután még elmentek inni valahova és kérlek, hullarészegen jött fel, hogy olyankor micsoda állapotba került, ezt nem akarom neked elmesélni. Tudod, egy ápolónőnek is felfordult volna a gyomra. (Combjára könyököl, homlokát a tenyerebe dugja. Nyomorult. Tinti tetszik neki. Tinti, te jó Isten! Jaj, ne barágdj.) Ujra csepegni kezdenek a könnyei. Csupa víz a zsebkendőské. Arca, kezeje is vizes. nagymosós van. Bögj, Bögő Baba, élvezz. No, vagy három perc múlva szikkad már a szem; rám mosolyog. (Röhögök magamon. És még esik egy-két csöpp. De aztán lehet már püdet kenni, rúzsolni. (Ne adják egy teát? Várj, kérlek, előbb egy kockélt. Isteni keverék, az én kreációm.)

Mikor azután szüresöljük azt a kockélt és ő is rágyújtott:

— Tudod, mi az újság? Ki akarok menni Párisba. Nem tudok Pesten maradni, nem, nem, nem, Párisba, később majd Deauville-ba, bár nem tudni még, divat lesz-e Deauville az idén. Emlékszel tavaly nyáron Cudar Cica egy svéd milliost fogott magának a Riviérán. Legjobb lenne férjhezmenni, hidd el mindig csak erre gondolok. Olyan elég már nekem mindentől.

Korty, szíppantás, lassan küldi vissza Baba a tüdejéből a füstöt, egy percig mereng.

— Mondd kérlek, ne menjek inkább Berlinbe? Remek filmarcom van, telizugják itt a rendezők a fejemet. Sárga Sári, aki töktehetségtelen, az is kiment Berlinbe két éve, elvette egy producer. És énbenem talán még tehetség is van, mit lehet azt tudni. Gondolkozzál te is, kérlek, szeretném, ha valamit tanácsolnátok.

Szegény Baba.

Minekutána elbúcsúztunk, az előszobába szép szeliden a mellemre húztam azt az üde kis szobalányt, megcsókoltam.

**BRILLIÁNS ARANY, EZÜST
VÉTEL ELADÁS**
SCHULLER IV. Ferenciek-tere 2
Telefon: 184-618
II SZAKSZERŰ BECSLÉS!

Ujvárosi szem Művészlemezek,
operák, zenekari művek
tánclemezek
béke bell vála sztékban
Kossuth Lajos-utca 11 az udvarban

PÉCHY BLANKA
a Nemzeti Színház tagja
interjút ad
PÉCHY BLANKÁNAK
a Fényszóró munkatársának

Laptól ennél kényelmesebb megbízást nem kaptam még. Egyetlen lépést sem kell tennem és a kérdéseken is fölösleges a fejemet törnöm. Nyilvánvaló, hogy az adott helyzetben interjúm tárgya csak egy lehet:

— Hogy és mint lettem újságíró?

— Belátom, szokatlan dolog, hogy valaki majdnem három évtizedes színészi multtal a háta mögött, váratlanul tollat ragadjon és márholnapra serény újságíróként bukkanjon fel. Csak-hogy én már néhány esztendő óta szorgalmasan írok. Cikkeim nagy része azonban név nélkül vagy álnéven jelentek meg. És bizony nem is mostanában, életem derekán nyúltam tollhoz, hanem mert végtelenül tiszteltem az írást, csak hosszú, vívódásokkal teli inasévek után merészkedtem a nyilvánosság elé. Kezdetben csakis magamnak írtam.

— Miket?

— Naplóval kezdtem. Még hozzá görögül. Persze, nem a szöveg, csupán a betű volt görög. Övátosságból, hogy otthon meg ne értsék, ha titkaim után kíváncsiskodnának. De naplóm több volt kislányos titokgyűjteménynél. Kényszerítő íróvágyamat szolgálta. Kisebb-nagyobb szünetekkel, felnőtt koromban is mindig vissza-visszatértem az egyetlen formához, amelyben ki tudtam fejezni magam.

Sokan serkentettek írásra, de akkoriban a színpad, a pódium, családom leköötötte minden időmet, gondolatomat és energiámat. Lelkesen bele-

Magyar-román háziünnepély a Belvárosi Színházban

A Belvárosi Színház színpadán kedves háziünnepséggel kezdték meg a karácsonyi üdön-ség próbáját — a magyar-román kultúrbarát-ság jegyében. A soronkövetkező darab szerzője ugyanis, Mihail Sebastian, román. Vigjátéka, a *Csillagok*, óriási siker volt Bukarestben, tavaly kétszázszor játszották a Comédiában.

A darab rendezőpróbáján megjelent Tite román főkonzul Stoica miniszteri tanácsos kíséretében. Bárdos Artúr igazgató fogadta őket, majd bemutatta a szereplőknek és Sik-lóssy Pál rendezőnek. A tolmács szerepét a darab bukaresti kiadója, Fülöp Magda töl-tötte be, aki nemrégén még a Belvárosi tagja volt.

A vendégek végignézték az első felvonás pró-báját, elbeszélgettek a szereplőkkel. Búcsúzá-snál Tite főkonzul ezeket mondotta Mezey Máriá-nak:

— Remélem, sőt biztos vagyok benne, hogy a *Csillagok* Pesten is olyan siker lesz, mint Buka-restben volt.

Mezey Mária felsikoltott:

— Jézus Mária, elpehelle a darabot.

A főkonzul szörnyű zavarba jött, nem tudta, mivel ijesztette meg Mezeyt. Megmagyarázták neki, hogy a színházi kabalá szerint a próbán sikert kívánni: rossz jel. Nevetve kért elnézést, majd a vendégek eltávoztak.

A darabot Békeffi István és Stella Adorján fordították magyarra. Főszereplői: Mezey Mária Simonyi Mária, Göth Sándor és Dénes György. Bemutató karácsonykor.

fogtam ugyan egy-egy témába, a kidolgozás nehé-zségei előtt megtorpantam.

— Mi volt az első, amit be is fejeztem?

— Egy színdarab. Ezerkilencszázharminc-hatban írtam, Pesten. Íróbarátaim biztattak, hogy nyújtsam be valamelyik színházhoz, mert a darab jó és érdekes. Sajátságos módon, a leg-lekesebben egyik humoros jelenetét dicsérték. Van azonban egy barátom, egy kegyetlenül őszinte, igen jó, igen drága barátom, az kerekén megmondta, hogy a darab hasznavehetetlen.

— Ki volt az?

— Heltai Jenő. Bírálatja lesújtott. Mindenek-főlött azért, mert jóformán semmi elismerőt sem mondott a darabról. Mindössze egy kómiikus női alaknak a megmintázását dicsérte: „Aki meg tud írni egy ilyen alakot, az nem egészen tehetségtelen.” Viszont egyetlen szóval sem biztatott, hogy újra próbálkozzam, hogy tovább is írjak. De mondott egy mondatot, ami később sokszor járt a fejemben: „Hóhérmunka ez, amit veled csinálod, de igaz lelkiismerettel nem tehetek másként. Akiben mozog a féreg, abból úgysis kijön, akiből meg nem jön ki, azért úgy sem kár.” Hosszú ideig, csüggedt lélekkel lestem, hogy mit csinál a féreg. Nos, mozgolódott. Egyszer pedig, váratlanul, egészen váratlanul ki is jött. A Lánc-hídon, egy téli estén, a zajló Duna jegének esze-veszeit kavorgása megragadott. Megirtam. El-vittem a Magyar Nemzetnek. Azt mondták, egy hét múlva érdeklődjem sorsa felől. Életem első cikke azonban huszonnégy órán belül megjelent.

— Mit éreztem?

— Felejthetetlen mámort. Merem állítani, hogy az volt életem legboldogabb napja: nekem, a nyomtatott betű szerelmesének és áhítatos tisztelő-jének, megadatot, hogy nyomtatásban láthattam a magam írását. Attól kezdve éjjel-nappal dolgoz-tam. Heltai Jenő vállalta, hogy írásaimat meg-

Felső kép: Bárdos Artúr fogadja a szín-házba érkező Tite román főkonzult és Stoica miniszteri tanácsost

Alsó kép: Az első olvasópróba. Mezey Má-ria és Göth Sándor, a két főszereplő, Fülöp Magda, a darab kiadója Tite román főkonzul, Stoica miniszteri tanácsos és Békeffi István, a darab fordítója

(Foto Mafirt—Cserna)

jelenésük előtt átnézi. Ez természetesen rengeteg javítást jelentett. Egy esztendőn keresztül, he-tenként jó néhány órát áldozott rám és cikkeimre. Az oktatásnak váratlanul vége szakadt. Anyám látogatására vidékre utaztam. Onnan persze, aktualitásuk miatt, egyenesen a szerkesztőknek küldtem kézirataimat. Izgatottan vártam Heltai bírálatát. Amikor Pesten fölkerestem, azzal joga-dott: „Szabadúszó vagy!” Önállóságom érdeké-ben magamra hagytam. Igaza volt. Bíró és oktató szavai irányítéként úgysis velem maradtak.

— És a színpad?

— Az elsőbbségi jog: volt és marad a szín-játszásé. Boldog, hálás és megelégedett vagyok, hogy visszatérhettem a Nemzeti Színház, nekem oly szent színpadára, ahonnan elindultam.

Az a
hamis
kis há-
romszög.

Ravaszság
az egész, min-
denki tudja, mégis
elolvassa. Kiderül
így, hogy aki nem akar
réggel, délben, este, min-
denkor újra és újra rúszhoz
kapkodni — használjon durdilly
ajakrúzt, mert az egész nap tart

Kányi Viktor:
PETŐFIVEL ELŐRE!

(GÁSPÁR ANTAL RAJZA)

A szellem árulói a hangversenydobogón

„Botrány, hogy Beethoven *Fidelio*-ja, a német felszabadulás ünnepi operája, nem volt beiltva Németországban ez alatt a 12 év alatt. Botrány, hogy akadtak énekesek, akik elénekelték, zenészek, akik eljátszották, hallgatók, akik végig-hallgatták.”

„Az a karmester, akit Hitler Zürichbe, vagy Párizsba, vagy Budapestre küldött és ott Beethovent dirigálta, bűnrészessé vált egy obszcén hazugságban, — az alatt az ürügy alatt, hogy ő csupán zenész és csak zenével foglalkozik.”

(Thomas Mann nyílt leveléből.)

A szabadságszerető nemzetek gyanakodva fogadnak minden művészt, aki a fasiszta befolyás alatt állt országokból való. Mindenekelőtt legóvatosabb Amerika. Mielőtt az idegen partraszállna, azelőtt is különféle orvosi vizsgálaton kellett átesnie, még a röntgenkép elé

Pablo Casals

Jaques Thibaud

is állították. Ma azonban már nemcsak a tüdejére kíváncsiak, hanem a közelmúltban tanúsított politikai magatartására is. Az ellenőrzés szigorúságára jellemző, hogy — amint a new-yorki „Time” c. lap írja — a háború befejezése óta most lépett csak amerikai földre az első európai művész: Jussi Björling, a nálunk is ismert svéd tenorista. Már 1941-ben kellett volna elkezdenie szereplését a Metropolitan operaházban, de a náci nem adták meg számára az általuk akkor megszállott országokon keresztül az átutazó vízumot.

Jussi Björling azok közé a kevés élvonalbeli európai művészek közé tartozik, akik különböző megpróbáltatások nélkül vészelhettek át a háborút, — anélkül, hogy az igazság, az emberi jogok árulójává lett volna. Sajnos, azonban sok nagy művész nem így viselkedett és kiszolgált a humanista szellem barbár eltipróit. Ezek felett nemzetközi bíróság ítélkezik majd, melynek muzsikusként köztött ott találjuk Paul Paray, a Párizsi Szimfonikusok vezetője, Jaques Thibaud hegedűművész és Pablo Casals nevét is.

Emlékezzetek, hogy Hitler, végtelen hiúságában, 1940-es franciaországi tartózkodása alkalmával három „teátrális” jelenetet rendeztetett meg: ragaszkodott ahhoz, hogy Compiègne-ben írják alá a fegyverszüneti szerződést, meglátogatta Napoleon sírját és résztvett a párizsi Nagyopera előadásán. A világrontó diktátort és kíséretét engedelmes báránként vezette körül az Operában a cigányképző Szergej Ljafar, a cári Operából odakerült balletmester és a germánimádó Wagner-szoprán: a hatalmas testű Mme Germaine Lubin. A „franciák Dohnányija”, Alfred Cortot is hűtlen lett a művészet örök eszményeihez: otthagya a párizsi Zeneművészeti Főiskola katedráját és mint Hitler lakója, Vichy zenei tanácsadója lett. Ő írta alá azokat a rendeleteket, melyek száműzték a fajilag nem kívánatos művészeket a francia zenei életből. Mme Lubin egy Bordeaux melletti gyűjtőtábor lakója, Ljafar és Cortot háziőrizetben vannak...

Wilhelm Mengelberg, a világhírű holland karmester is kiszolgált a művészet szabadságának megtagadói: — örökre eltiltották az amsterdami Concertgebouw-zenekar éléről, melyet éppen 50 évig vezetett. A hírek szerint most magányosan él St. Moritz közelében és nemigen foglalkozik politikával... Ugyancsak Svájcban, a genfi-tó mellett elmelkedik visszavonultan a fehérhajú Wilhelm Furtwängler, a berlini Filharmónikusok karnagya, akit Göring Poroszország Staatsraatjának nevezett ki. A poroszországi Wiesbadenben a kopasz Walter Gieseking kétszer is zongorázott az amerikai katonák előtt, amíg rájöttek a háború alatt viselt dolgaira. Persze nyomban letiltották további fellépéseit.

Nem a „Time”, hanem Ausztriából hazakerült deportáltak hozták hírről, hogy Dohnányi Ernő, az utóbbi években zeneéletünk álláshalmozó vezetője, több hangversenyt adott Linzben és más városokban. Mostanában nem érkezett hír újabb szerepléséről...

A környező országok ismertebb nevei közül tudjuk, hogy Georgescu-t, a román karmestert, Benedetto Michelangeli és Victor De Sabata olasz mestereket száműzték örökre a dobogóról, fasiszta magatartásuk miatt.

Nincs mentség számukra. Az emberiség árulói ők és művészi tudásuk, kultúrájuk, műveltségük csak növeli bűneik súlyát. Mert éppen Thomas Mann írja bevezetőleg idézett nyílt levelében: „Ha akkoriban az egész intelligencia, mindenki, akinek neve és világhíre volt, orvosok, zenészek, tanárok, írók, művészek, egy emberként felálltak volna a gyalázat ellen, kihirdették volna az általános sztrájkot, sok minden másként történhetett volna, mint ahogy történt...”

Beethoven hangja a bombák zajában

Egyik legismertebb zenekritikusunkkal régen látott név előtt álltunk meg: Névay Ilona hangversenyét hirdeti a plakát. És a zene-tudós meghatva mesélte, hogy az ostrom alatt, bujdosás közben Névay Ilonával kétzongorán játszották a nagy zenealkotók remekait s azzal tartották a lelket a velük együtt meghúzódó emberekben.

A Szabadsághegy magasságában, havas fenyőóriások tövében álló villa emlékeztet zeneszobájában két fekete zongora néz farkasszemet egymással. A falak mentén a mennyezetig könyvek húzódnak. A karscs, szőke művész nő beszámolt: miért hallottuk olyan régen és mire készül mostanában?

— Amióta Fischer Edwinnél befejeztem tanulmányaimat és 1938-ban a bécsi nemzetközi zeneversenyen nekem ítélték az I. díjat, rendszeresen fellétem itthon és külföldön. A háborús események s a velük járó hazai viszonyok egyre inkább elvettek kedvemet a nyilvános szerepléstől. Ellanyhulásról azonban szó sem volt! — teszi hozzá felcsillanó szemmel — sőt nagyon alapos munkát végeztem ezalatt. Elsősorban Beethoven-nel foglalkoztam. Számos szonátáját igyekeztem mélyreható tanulmányozással magamévá tenni. A XVII—XVIII. század mesterei és Debussy: íme, nagyjából az elmúlt idő munkaprogramja.

— Időközben mégis fellétem egyszer nagyobb nyilvánosság előtt is. Buda belső részében még folyt az ostrom, amikor a házunkba beszállásolt orosz tüzekek, közkatonák és tiszték kértek, hogy zongorázzam nekik. Pislogó mécses fényénél, bundába burkolózva, Beethoven »Holdvilág-szonátáját« játszottam. Egyre inkább belemelegedtem, a folszabadulás boldog öröme inspirált. És mikor a 3. tétel irama betelt, könnyes szemek tekintettek felém. Hígyje el, felért ez a pillanat a régebbi esték zajos sikereivel.

— Tervei?

— Bach A-dur versenyt játszom a napokban a Rádió kamarazenekarával. A Belvárosi Színházban rendezendő angol hangversenyen Purcell és a XVII. századbeli »virginalisták« műveiből adok elő. Mihelyt azután a művész hazája ismét széles e világ lesz, lebonyolítom a háború kitörése előtt már lelevelezett angliai túrát és liszaboni koncertemet, melyet Portóban élő portugál kolléganőm készítet elő. Addig is éltet a lényegét, a mű lelki kutató munka, — amely valóban nemesít.

r. gy. i.

LEGSZEBB FOTEL = Éva-ágy

Kényelmes kezelés — Tökéletes formazópaég — Elsőrendű kldolgozás

Éva-ágy FOTEL-ÁGY, KÉTFEKHELYES KANAPÉ-ÁGY ÁGYNEMŰTARTÓVAL

VII, ALPÁR-UTCA 10

TELEFON: 424—532

AUTÓSZAKISKOLA TERÉZ-KÖRÚT 7

HIKÁDE hatóságilag vizsgázott személy-, teherautóra és motorkerékpárra

KERBER autószakkönyvek

Telefonszám: 423-330

2-főzőhelyes villanyrezsók, villanykályhák, hőszugárzók

Rádiók zenegéptől a törpeszuperig
Vétel — Eladás — Csere

Bemutatása: **Gellmann és Geiger**
V., Csáky-u. 9

EGY RÓMVAROS ÚJJÁSZÜLETÉSE

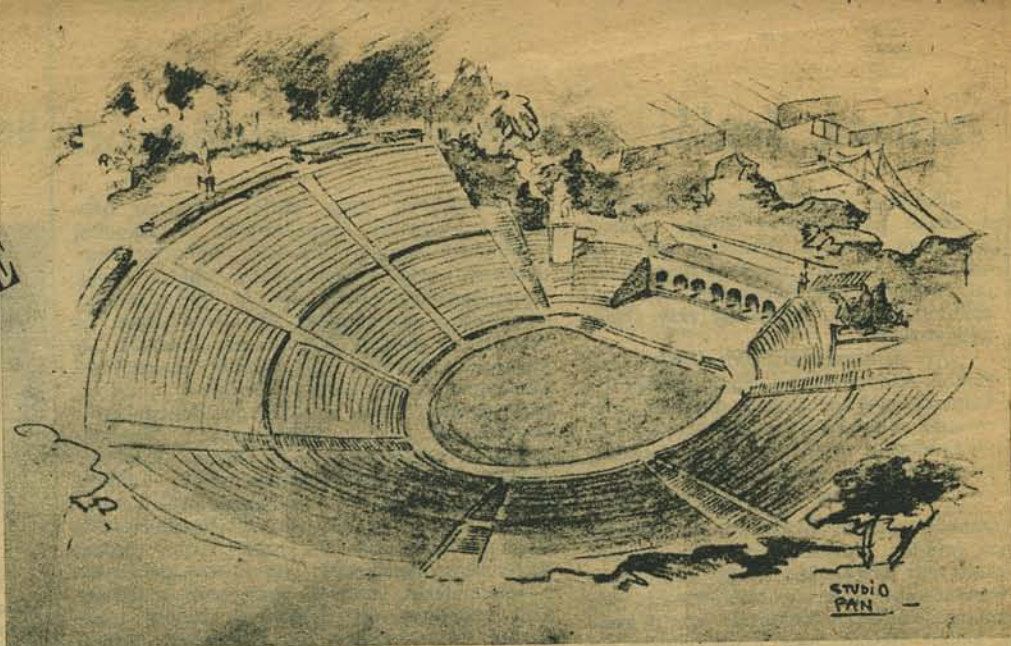
Pán József, a neves tervező, pompás illusztrációkkal díszített könyvben tárja elénk Budapest újjáépítésével kapcsolatban szőtt álmait. Alkotó képzeletének számos álmait azonban a realitás síkjára vetítette és statisztikai adatokkal, pénzügyi és gazdasági ötletekkel bizonyítja, hogy a művészi elgondolások öt éven belül valóban meg is oldhatók.

A művészvilágot érdeklő ötletek közül kiemeljük a dunaparti nagyszállók új épületeibe tervezett *revűszínház*, *mozi* és *dekoratív táncterem* gondolatát. Ez az elképzelés a művészi élet fejlesztése mellett értékes és újszerű propagandája volna az idegenforgalomnak is és hatásos színekkel gazdagítaná Budapest világvárosi jellegét.

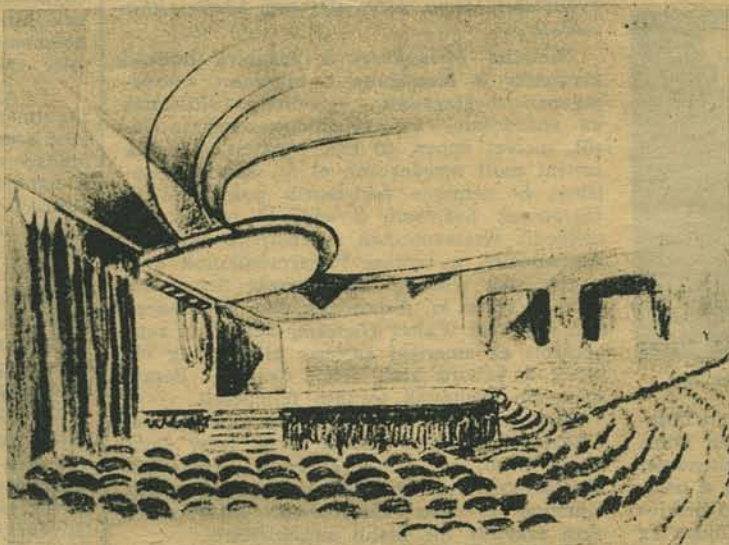
De az attraktív szempontok mellett nem feledkezik meg a szerző a képző- és iparművészetek, valamint a művészképzés kényes problémáiról sem.

Gyönyörű elgondolás például a *tabáni művészház* megkapó terve, mely műtermet és otthont teremtené a hazai és külföldi képzőművészek számára. Minden lenne ebben a művészházban, korszerű műterem, kényelmes lakás, központi kiszolgálás, állandó kiállítóterem, művészvendéglő és kávéház és helyet kapna az épületben egy nemzetközi kapcsolatokkal rendelkező műkereskedés is. A tabáni művészházban tehát a művészek a legmegfelelőbb körülmények között élhetnék művészi és társadalmi életüket és amellet a telep igen alkalmas lenne nemzetközi művészcsere-akció lebonyolítására is.

Külön fejezet foglalkozik az iparisművészeket képző iskolák és telepek terveivel. *Erdei*

A gellérthegy-i szabadtéri aréna terve

Revűszínház a szállodában

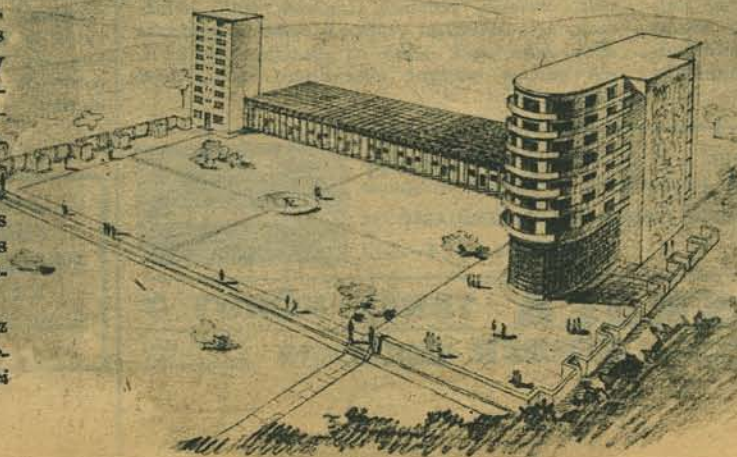
iparos tanonciskolában szeretné elhelyezni az ifjúságot, ahol célszerű és stílusos ebédlő-, tanuló- és hálószobákban találna otthont a jövő nemzedék. A termek megkapó stílusában a népies motívumok modernizált és legyszerűsített formái érvényesülnének. A telepnek több lakóépülete lenne, közös konyhával, amelyet az iskola saját gazdasága látna el és egyúttal ez lenne a kertésztanoncok gyakorlati iskolája is.

De a legmegragadóbb ötlet a *Citadella* romjai fölé tervezett szabadtéri aréna.

Ez a grandiózus és mégis olyannyira kézenfekvő megoldás nemcsak művészi életünk számára teremtené egészen új lehetőségeket, de a város fölé tervezett amfiteátrum festői panorámájával és idillikus környezetével világszóló nevezetessége lenne a fővárosnak. Túltenne Salzburgon és úgyszólván egyedülálló intézmény lenne az egész világon és mindenképp megérdemelné, de feltétlenül ki is fizetné a befektetett munkát és költséget.

Íme a tervező megálmodta, most a gyakorlati embereken a sor, hogy Pán József praktikus tanácsai alapján realizálják a nagyszabású és mégis megvalósítható szép álmot Budapest újjáépítéséről.

Tabáni művészház terve (Pán József rajzai)

Számum

(Városi Színház.) Ez a film arról szól, hogyan képzelel el Hollywoodban és kapesolt részein a little Tom (magyarul: kis Mórka), a dzsungelt és az oroszlánvadászatot.

Akinek fentiekéről halvány gőze sinos, ebből a filmből a következőket tudhatja meg: A dzsungel néger falut övező kies síkság. A faluban a fehér oroszlánvadásznak amerikai kényelemmel berendezett vendégszobákkal ellátott vityillója van. Van továbbá moszkítóhálója, flytox-pumpája és a bokrok között kétszemélyes sportrepülőgépe, mert ugyan ki hallott már nemes vadra lőni repülőgép nélkül.

Aki pedig megfejté, hogy miért számum ez a Számum, holott egy szellőske sem fújdogál benne, jutalmul mégegyszer megnézheti a filmet.

— SM —

GYANU ARNYEKÁBAN

A szezon egyetlen izgalmas detektív bűnügyi filmje. Universal-film. Játssza az ONNIA FILMSZÍNHÁZ

Joe Smith, amerikai

Mindvégig érdekes és izgalmas történet Joe Smith repülőgépgyári munkás kalandja az ellenséges állam kémszervezetével. Kaland film, amelyben az ontudatos amerikai dolgozók élete költői tisztsággal van beleszőve a mese tarka szövetébe. Robert Young megrázó drámaisággal viseli el az embertelen kínokat és szobrot emel a névtelen munkásnak, aki szenvedései és a fasizmus megaláztatásai árán a győzelem, a szabadság kovácsa lett. (Corvin) -i.

Modern Pimperl

Leslie Howard utolsó filmje.

(Royal Apolló) A »Vörös Pimperl«, a »Romeo és Julia«, az »Intermezzo« és annyi más felejthetetlen film hőst, Leslie Howard-ot utolsó szerepében látja most a budapesti közönség. A szép filmek színésze volt. Finom, szinte átszellemlő megjelenése rejtett és ruganyos férfierőt sugárzik. Ezért hatott páratlanul meggyőzően az ú. n. »kalandorfilmekben« amilyen a »Vörös Pimperl« vagy a Royal Apollóban most bemutatott »Modern Pimperl«. Howard nemcsak »intelligens kalandor«, hanem mindig a jó ügy mellé is szegődik. Utolsó filmjében politikai elítélteket szabadít ki a német koncentrációs-táborból, annyi meggyerő bájjal és eleganciával, hogy Leslie Howard hatyúdala felejthetetlen filmélményünk marad.

(gy. i.)

ÖFENSÉGE BAJBAN,

franca vígjáték a CORSO filmszínház következő műsora. SARLÓ-film

BUNDÁK SZEMERÉ szücsnél

ERZSÉBET-KORÚT 26 SZ.
MÁSODIK EMELETEN

LEGSZEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉKI

BÖRÖND, RETIKÜLSTB.

LEGOLCSÓBBAN LEGJOBBAT GOLD LÁSZLÓ BÖRÖNDÖSNÉL
BAROSS-TÉR 15, KELETIVEL SZEMBEN. TELEFON: 224-890. SAJÁT MŰHELY

Ajándék a Családnak!

Rádiók

Lemezijátékok

PÁZMÁNYI

BUDAPEST, IX., KER. ÜLLŐI-ÚT 67. SZÁM

IGAZSÁG SZELLEMI BÉNASÁG

címen ír vezércikkét Kodolányi János a *„Független Ifjúság”* című hetilapban. A cikkből nem kevesebb derül ki, mint az, hogy a szellemi életünket megülő bénaságot tulajdonképpen a demokratikus változás okozza.

Ha némely író mostani *„bénaságára”* gondolunk, tagadhatatlan, hogy Kodolányi János okfejtésében van némi igazság. Mert ezt a bénaságot, illetve némely írók bénaságát elég nagy mozgékonyosság előzte meg a faszizmus éveiben. Kétségtelen, hogy a Turul berkeiben, a *„Tányérsapka”* égisze alatt jónéhányan mozgékonyabbak voltak, Kodolányi János. Sinka István s még jónéhányan, mint a demokrácia, sajnos, még korom- és pernyelete ege alatt. De azokat a kezeket, melyek *„csóvát”* dobtak Magyarországra s amelyeknek köszönhető, hogy a napot még füst és korom takarja fölöttünk, azokat a kezeket nem egyszer e mozgékony és akkor egyáltalán nem bűntul szellemű írók is ösztökélték a gyujtogatásra.

Nem állítjuk, hogy mindig akarva tették ezt. A *„Sötétség”,* a *„József, az ács”* írójáról nem is szeretnők elhinni ezt. Azt viszont annál inkább szeretnők, ha íróhoz méltó magábfordulással s hacsak saját magának is, de bevallaná ország- és népellenes tévedéseit s ha nem igyekeznék destruálni azt az elkerülhetetlenül hibákkal teli, küszködő és jóhiszemű demokráciát, melynek felépítése elképzelhetetlen a magyar írók nélkül. Ha Kodolányi János a faszizmus kritizálását, destruálását elmulasztotta, akkor ne tegye ezt éppen a demokratikus Magyarországgal szemben. Mégsem hisszük, hogy neki *„amaz”* kedvesebb lett volna.

A MŰVÉSZ NEM SELYEMFTŰ,

a művész nem lehet kitarthatja semmilyen formában spekulációnak, valutázónak, lánckereskedőnek! A művészek piruló arccal utasítják vissza a Fészek-klub vezetőinek azt a védekezését, hogy a terméiben folyó kártyacsaták bevételéből a művészeket is támogatták.

Az a réteg, melynek sohasem jutna eszébe, hogy egy igazán irodalmi nivójú regényt, vagy egy verseskönyvet megvásároljon, amelyik csupán a napilapok rendőri rovatát és gazdasági híreit, no meg a kártyalapok számaát olvassa, semmiféle kapcsolatba sem hozható a magyar társadalom szellemi elitjével, írókkal, festőkkel, muzsikusokkal. Ők, tudjuk, nem is törnek magukat ilyen kapcsolatok után. A művészek még kevésbé. Ha eddig megvoltak egymás nélkül, a jövőben még inkább meglesznek. Mert a művészek olyan Magyarországra vágyanak, melyben lesznek olvasók, lesznek kép-

vásárlók, de ezek az olvasók és képvásárlók azokból a rétegekből fognak kikerülni, melyeknek lelkében igazi szomjúság van a kultúra után: munkásokból, parasztokból s a haladó értelmiségből.

A Fészek-klub pedig — s ezt végkép tisztázni kell — vagy a művészek otthona, vagy a valutaspekulánsok kártyabarlangja.

A BÁTORSÁG ÉRTÉKELESÉRŐL

olvashatunk Márai Sándor most megjelent naplójában. E naplóból kiderül, hogy az emberiség eddig vészes fogalomzavarban szenvedett. Petőfi Sándorról azt hitte, hogy bátor és hős férfiú volt, holott, mint Márai Sándor megmagyarázza, *„gyáva krakéler”*. Méghozzá azon gyáva krakéler fajtájából, akik krakélerségből és hiúságból hajlandók vérpadon befejezni életüket...

Akik elég tanulékonnyak ahhoz, hogy e fejtegetést, a bátorság eme átértékelését magukévé tegyék, most már azt is tudni fogják, hogy ki a valójában bátor, ki az, aki nem krakéler. Nyilván az olyan író, akinek soha egyetlen szava nem volt a barbarizmus, a zsarnokság ellen, aki elég bátor volt hallgatni, vagy legfeljebb halkán belesóhajítani titkos naplójába, a legszörnyűbb tömeggyilkosságok idején.

Íróasztal

Gergely Sándor Dózsa-trilógiájának második kötete, a *„Nagy tábor”* néhány nap múlva megjelenik az Athenaeum kiadásában. Gergely Sándor már dolgozik nagy történelmi munkája harmadik kötetén is. A Dózsa-trilógia befejezése után a háborús Moszkváról szóló naplójegyzetait készül feldolgozni.

Kovai Lőrinc új regényén dolgozik, mely a huszita lázadás történetét dolgozza fel. A regény címe *„Tűzhely”* lesz. Kovai Lőrinc emlékezetes sikerű regénye, a *„Földönfutók”* most jelenik meg Cserépfalvinnál második kiadásban.

Nagy Lajos válogatott novelláinak gyűjteménye karácsonyra jelenik meg a Szikra kiadásában. A magyar novellaírási mesterének kötetét irodalmi körökben igen nagy érdeklődéssel várják. Ugyancsak a közeljövőben jelenik meg egy regénye is a Hungária kiadásában.

Pap Károly, a Nyugat utáni írónemzedék egyik legjelentősebb, legnagyobb írójának összes novellái karácsonykor jelennek meg az Athenaeum kiadásában. Sajnos, a kiváló író, akit a nyilasok tavaly elhurcoltak, még nem adott életjelt magáról.

Radnóti Miklós, a kiváló költő, sajnos, szintén azok közé tartozik, akiknek sorsáról

elhurcolása óta nem érkezett hír. A bori táborban írt megrendítő, finom és mély költeményeinek kiadására készül a Révai könyvkiadó vállalat.

Kovai Lőrinc két új könyvéről

Balázs Bélát kell idéznem, amikor a *„Fényszóró”* csak most ír Kovai Lőrincnek még 1945 könyvnapján megjelent két nagy regényéről, a napilapok szokásos pársoros *„elintézése”* után: *„Azt hiszem, hogy nem tudunk örülni, nem tudunk szeretni, nem tudunk lelkesedni. Szomorúan szerény és halk a kritikus szava, ha „elismeréssel” emlékeznek meg valamiről. Papirhiány? Inkább szívhiány.”*

Bizony, szívhiány — s használjuk csak bátran az önkritika szükséges és nélkülözhetetlen, keserű gyógyszerét — szívhiány ez, mikor Oláh Györgynek az *„Egyedül vagyunk”*-ban írt, feltűnést keltő. Kovait dicsőítő himnusz után csak most fedezzük fel a proletariátus nagy íróját.

Az *„Igazság”* (Cserépfalvi) az igazságot kereső, vajdó, papírmocsárba fulladó értelmiségű regénye. A könyv esekelménye Kárpátalján játszódik le, a Dunamedence földrajzilag és néprajzilag legérdekesebb pontján, ahol a fajták, világnézetek és különböző nemzeti érdekek állanak egymással szemben. A könyv tárgyválasztása kétségtelenül nagyvonalú, de éppen a tárgy sokféle rétegződése, színezése az, ami a könyv szerkezeti felépítését meghatározta. Egyszerűs, kerekded szerkezetű kompozícióba hozni a fajták, világnézetek és a történelem sodró erejű lüktetését majdnem megoldhatatlan feladat, de Kovai meg tudott ezzel bárkózni. A regény monumentalitása a gondolatok erejében és önállóságában rejlik. Az író az egyéni és nemzeti egoizmuson túl az örök emberi értékek állandóságát hirdeti, filozofikus erővel.

A *„Föld, kenyér, szabadság”* (Athenaeum) kiforrott írói alkotás. A könyv egy paraszt trilógia első része. A könyv feltűnősége a teljes szerkezeti egység. Ez annál meglepőbb, mert a *„Föld, kenyér, szabadság”* hárommillió agrár proletár regénye. A tárgy tehát kollektív szintézisű és fennállott az a veszély, hogy a könyvnek lesznek kihullott szerkezetű részei. Hősei első sorban kubikosok, földmunkások, uradalmi cselédek és ezeknek a földesurak. Átfogó keresztmetszete a magyar agrártársadalom egészének. Egyedülálló ebben a műben Kovai jellemző készsége, ami írói tehetségének legerősebb része. (Kőbányai Gy.)

SZÁSZ ÉKSZER

SOMOGYI BÉLA-ÚT 3A
VÉTEL — ELADÁS

RÁDIÓJÁT mielőbb javíttassa meg, míg nagyobb baj nem lesz belőle!

Pénzt takarít meg, ha idejében hozzánk fordul
Rádió Gyors-Service kft. Bpest, XIV., Szabó József-u. 12. Tel.: 22-02-02

ZENEI HÉT

Hosszú idő után újból hallottuk RE-SCHOFKY SÁNDOR-t zongorázni. Nyugat-Európa hangversenydobogóinak egykor ünneplélt művésze volt, akinek pedagógiai munkássága is jelentős. (Bartók Béla vele írta egyetlen zongoraiskoláját...) Már másora is annyira példamutató, hogy a felsőbb zenekolák nővédekének kötelezővé kellett volna tenni meghallgatását. Izléses, mértéktartó előadásban, egyszerű, mesterkéletlen eszközökkel hozta közel hallgatóihoz *Händel* variációs áriáját és *Beethoven* *Appassionata*-szonátáját. *Chopin*-tölmácsolása is patoszmentes, a gyászinduló-tételben mégis lélegzetvisszafojtva éreztük a koporsószögekre hulló kalapácsütések szívbemarkoló hangjait. Odaadó szolgálat volt ez a muzsikálás a muzsika istenének oltárán. Hálásan is fogadta szépségemű közönsége.

*

Másként szólalt meg *Chopin* a tehetséges FERENCZY GYÖRGY ujjai alatt. Csillogtatásra érdemes technikával egyéni, de mindamellett költői fantáziájának látomásait próbálta kivetíteni a nagy lengyel zeneköltő örökszép műveiből.

*

A SZÉKESFŐVÁROSI ZENEKAR előadásában *Weiner* Leó *Szvit*-jét hallottuk. Csapongó vidámság jóleső érzésének felkeltésére használja itt fel a népi dallam-témákat, főnyesen kezelt hangszereles technikával. *Somogyi* László karmester inkább külsőséges hatásokra pályázott s így sok helyen adósunk maradt a sejtelmes pianisszimók és hatalmas forték mélyén rejtőző önefédelt jókedv tolmácsolásával.

(Minden *Weiner*-mű előadásakor büszkén érezzük, hogy alkotója a ma élő zeneszerzők legnagyobbjai közé tartozik. És hiányoljuk, miért késnek hivatalos köreink a mester 60 éves születésnapjának méltó megünneplésével?)

*

Ugyancsak vasárnap délelőtt hallgattuk meg a FEHÉR HOLLÓK matinéján *Kocsis* Juditot, a magyar Erna Sack-nak hirdett fiatal koloraturát. Az első nagyobb szereplés elfogódottságának tekintetével is az volt az érzésünk, hogy korai még a nagy nyilvánosság elé hozni. A hanganyag azonban csakugyan tüntető, a nagy magasságokban élesen csillogó és jó kezekben valóban hamarosan hézgapótló helyet foglalhat el zeneéletünkben.

A plakát *Karádyt* és *Honthyt* is hirdette s a közönség a matiné végeztével zugolódva — és joggal — reklamáta a sztárokat. Nem tudjuk, mennyiben hibáztatható a rendezőség, de feltételezzük, hogy a jótékony célú *Fehér Hollók* művészi társaságával szemben nem a sztárok közismert fölényeskedése — ami majdnem a közönség semmibevevésével egyenlő — volt az elmaradás oka!

Reményi Gy. István

Melltartó?

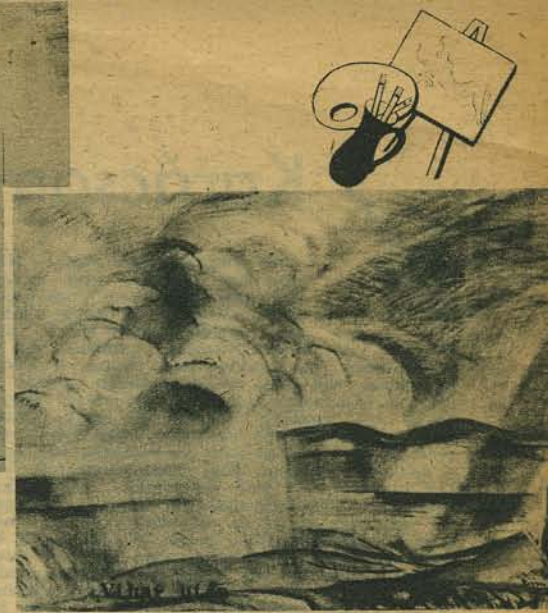
csak

EGRY JÓZSEF kapta az Idel nagy állami aranyérmét

Képzőművészeti életünkben ritkán fordult elő ilyen szerencsés megoldás, mint most *Egry* József esetében, hiszen a kitüntetések a múltban majdnem mindig az üzletképes féltehetségeknek, a befolyásos műkedvelőknek, a műcsarnoki közhelyek gyártóinak jutáltak. Erdemes lenne vagy huszonöt esztendőre visszamenőleg összeállítani a nagy aranyérem boldog tulajdonosainak a névsorát, a művészettörténetnek, az esztétikának, de még a közvéleménynek se telne sok öröme benne. Annál reményteljesebb, hogy a demokratikus ország hivatalosai mindjárt elsőnek ilyen hibátlan döntést hoztak az ezévi odaítélés tárgyában, legjobb mesterünk kiválasztásával sikerült ennek az állami elismerésnek a tekintélyét visszaszerezniük. *Egry* után mindenki megtiszteltetésnek veheti, ha a nagyarányra érdemesítik.

Üdvözölnünk kell az illetékeseknek az elhatározását azért is, mert példát mutattak a tiszta képzőművészeti kritikára, elvonatkoztatva a festő közismert személyétől. *Esztétikai* és *elvi szempontok* érvényesültek ezáltal, a piktúra öntörvényei, a szín, a konstrukció, a képszerűség alapvető tételi. Nem tévtanok és balhiedelmek, nem is érdekszövevények és irányzatok felfogásai, hanem a minden mellékéstől független örök értékek, öncélú műfaji vívmányok. Nem a dívat és népszerűség diktált, nem azért emelték ki *Egryt* a társai közül, mert népies, tetszetős vagy franciás, nem is azért, mert festői, dunán-

túli, monumentális vagy modern, hanem, mert maradéktalanul, ilyen vagy olyan tulajdonságok mellett, önmagában, mankó nélkül jó festő, nem tartozik egyletek vagy asztaltársaságok stíluskörébe, csupán a maga mesterségét folytatja, a fényekkel, a sugárzással, a káprázatok és jelenségek optikai rendjével foglalkozik. S ennél többet mint művész nem is tehet, de ha ezt hiánytalanul végrehajtja, méltó a dícséretre. Nem programok és hírverők jóvoltából lépett most a világ elé, hanem az elmélyült alkotómunka, az odaadó műgond, a becsületes tehetség rangjával, mint aki pontosan azt végezte el, amire hivatott. Csupán annyit tett, hogy lerögzítette benyomásait, észrevette a napot és a vihart, kereste a lényegét, kutatott a színek szerepe után, fölfedte az embernek és környezetének a kapcsolatát. Amint mondani szokás, a Balaton és vidékének viszonyait, tünteményeit, lakóit és csodáit festette. S mégis mindent magába foglal munkássága, mindent, ami még ezenkívül a földkereken és a lelkekben föllelhető. Annak ellenére, hogy egytémájú művész, az egész festészetet átfogja tevékenysége. Mert minden sarkalatos problémáját megoldja, nem hangzatos fölszólalásokban, feltűnő keltő vásári holmikkal, hanem a műterem magányának mindennapos, szakadatlan erőfeszítésével. S ezt az áldozatot kívülről jutalmazni kellőképpen nem is lehet, az igazi eredmény a maradandó életmű. Pogány Ö. Gábor

MEGNYILT
BUDAPEST
ÚJ LÁTVÁ-
NYOSSÁGA

JÁNOS VITÉZ

SÖRÖZŐ

(Erzsébet királyné szálló)
IV. Egyetem-utca 5

Dull Béla és cigányzenekara muzsikál

Kitűnő ételek, italok! ♥ Fűtött helyiség ♥ Polgári árak!

SZŐRMEBUNDA

VÉTEL-ELADÁS
ÁTSZABÁSOK

GASZTONYI

szücsmesternél
Rákóczi-út 82. Tel.: 225-807

Karácsonyi divatmese

Hol volt, hol nem volt — talán igaz sem volt... volt egyszer egy tündérszép város egy nagy folyó mentén és a folyón tündérszép, mindig nyitott hidak. Sok,

sok ház volt ebben a városban, mindnek volt tetője és szép, egydarabot valójában. A házakban meleg volt és a meleg házakban abban az időben is emberek laktak. De ez már nagyon régen volt, legalább hat éve. Az egyik házában lakott egy csinos nő és makor közeledett a karácsony, — úgy mint most — boldogan írta össze a sok-sok ajándékot, amit majd venni fog. Volt egy kis lánya és csak azt sajnálta, hogy a kislány, aki akkor még csak pár hónapos volt, nem tud majd úgy örülni az előjövő ünnepnek, mint mamája. Számogatott a mama és már azt is kiszámította, hogy nemsokára eljön az ideje, hogy kislánya összeírjon egy hosszú listát, amin minden rajta áll majd, amit karácsonyra kíván magának és azt a listát nagy félve odaadja a Mikulás bácsinak. Előre örült már annak, hogy a hosszú kívánságlistát milyen boldogság lesz számára beszerezni és kislánya szép nagy karácsonyfája alá tenni. De közben sok-sok eszény és borzalmas történet, sok-sok minden megváltozott. Elmult hat év, a kislány most kerül a listaadás korába, a mama is idősebb lett egy félévvel és bizony most rettenetes gondjai vannak, mit tesz majd, ha kislánya túl sokat talál kívánni és ő az nem tudja beszerezni. Meg aztán itt van a többi ajándék is. Igaz, hogy tekintettel a nehéz időkre, amikor a cukor... ooo-ba és a zsír... ooo-ba kerül, nem beszélve a pulykáról, férjével úgy állapodott meg, hogy nem ajándékoznak egymásnak semmit. De hát azt csak nem teszi meg egy férj, hogy ily ifjú nejenek neki — ne felejtsük el — hat évente csak félövet öregszik és az is csak előnyére válik, nem vesz semmit karácsonyra. Így hát a nejenek is illik legalább is figyelmesnek lennie. Azután itt vannak a kedves barátok és kevésbé kedves rokonok, akikkel szintén abban állapodtak meg, hogy sem ők, neki, sem ő nekik, sem senki senkinek nem ad semmit, dehát tudjuk, hogy ilyen ígéretet soha senki sem tart meg. Divatbeszámoló helyett így hát arra szántuk magunkat, ezúttal, hogy segítünk a fejszében, így kézzünk kedves, praktikus és aránylag olcsó ajándékot ajánlunk.

Elsősorban őfelsége a gyermek, mert mégis csak azon kell lennünk, hogy még ebben a zárt-hidas, hidegházias világban is szép karácsonyt nyújtsunk neki. Itt van mindjárt a karácsonyfá problémája, ami, attól félek, ebben az évben városi halandó számára elérhetetlen lesz. De kapni majd fenyőágot: vegyünk négy-öt ágat, tegyük ezeket egy nagy vázába vagy cserépbe és díszítsük úgy fel, mint a békebeli karácsonyfát.

És most térjünk rá gyermekünk kívánságaira, melyeket már nagyobb probléma lesz megoldani: mert hogyan vegyünk neki babakocsi, amikor mi azt nem tudjuk megvenni. Tehát szerezzünk egy kis kutyakosarat, olyan foxinak való, csináltassunk alá négy kerekét és a nyitott végére egy tolórúdat: béleljük ki a kosarat valami vidám színnel vagy mintáját anyaggal és ugyanebből varrjunk a fejszére függőyöket. Egészítsük ki az egész egy kis párnával és »steppelt takaróval és gyermekünk túl boldog lesz a kocsiival, mi pedig az ezzel járó költéseket két-három eladott ruha árából majd csak fedezni tudjuk. Nagyon kedves ajándék lesz még őfelsége számára egy babakelengye, amit könnyűszerrel megcsinálhatunk magunk is: varrjunk kis türlőköveket, ágyhuzatot, konyharuhákat, mosdóruhát, zsebkendőket, stb., mindent a baba monogramjával, mintha egy

felnőtt számára készülné. Most jön pedig legszebb ajándékunk, ami ugyan sok munkával jár, de tekintettel arra, hogy óriási örömet okoz majd és mi két hétig kitünően fogunk szórakozni, minden munkát megér: ez egy babaház.

Vegyünk egy nagyobb és egy kisebb ládát, szögezzük úgy egymásra, hogy felül legyen a nagyobb és elől a nyitott rész: a lapostetejű házat fessük be valami élénk színnel (vagy nagyobb ügyes fessen rá rajzfilmfigurákat) a lapostető körül pedig csináljunk kerítést és tegyünk rá kis fákat és papírvirágokat. A ház két oldalán vágjunk két-két ablakot és ezekre az ablakokra szögezzünk zöldre festett szalukát. A földszintre válasszunk kettő: egyik részt rendezzük be fogadószobának, a másikat konyhának. Kapni nagyon kedves bababútort és ami a legfontosabb kis állólámpákat, amik elemmel még égneek is. Az »emeletrészre osszuk el egy nagyobb és egy kisebb részre: a nagyobb lesz a hálószoba, a kisebb a fürdőszoba. A »teraszra« pedig tegyünk kerti bútorokat. És most jön főmunkásunk: egészítsük ki a berendezést saját készítésű apróságokkal: kis lelecepekkel a falra, függönyökkel, terítőkkel és apró felhőzetet »alkotókkal. Igerjük, hogy gyermekünk ennek az ajándékának örül majd legjobban, de csak ha megfogadjuk, hogy karácsony után két hétig őt hagyjuk a házzal játszani és nem ülünk majd állandóan előtte. Most pedig rátérhetünk a többi ajándékra.

Szóval a férj, aki mint mindig, most is súlyos fejtörést okoz. Mi legyen az a praktikus, szép és elvisehető áru ajándék, amivel neki örömet okozhatunk. Segítségre jón az a tény, hogy ezúttal ő is fázik — nem úgy mint hajdanában hat év előtt, amikor mi selyemharisnyában, kivágott cipőben, majd megdermedve, piros orrunkon egy kiló mit sem használó puderral, mentünk mellette az utcán. Szóval fázik és magára vesz minden lehetőséget, de főleg lehetetlen darabokat. Tehát készítsünk neki dupla pullover: vékony, kétféle színű pamutból kötünk két passzert nélküli, de különben komplett pullover, ezeket egymásra húzzuk és hozzákötünk egy közös passzert.

Barátunk részére ajánlunk kézfestésű asztaltözetet, vagy zsebkendőt: fehérneműtartókat, amiket magunk is el tudunk készíteni: kartonlapot szelén bevonunk világos mintás anyaggal, keresztbe varrjuk rá a két pántot, amibe gumit húzzunk. Olcsóbb időkre való reményben csinálhatunk még ugyanebből az anyagból harisnyatartót: 60 cm. hosszú és 85 cm. széles darabot behélelünk, azután a szélességből két oldalt 20-20 cm. visszahúzzuk és három részre beosztva letűzzük.

Igy kapunk hat rekeszt, amibe öt-hat pár harisnyát lehet betenni. Az egészre körül pedig varrjunk színes behúzott szalagot. És utóljára még egy tanács. Kapni nagyon csinos kézzel készült házcipőket, ha ügyesek vagyunk, mi is meg tudjuk csinálni. Vastag talp, fekete selyemmel behúzza és közepén egy aranypasszomány rávarrva, talpa filc: elől középről egy vászonnal bélelt aranypánt, ami a két oldalról kiinduló két-két fekete, szintén bélelt pánthoz van varrva.

Ahonnán az oldalpántok indulnak, megy egy aranypánt, benne gumiszalaggal a sarkon át. — Rokonoknak adjunk semmit, vagy rosszat. Magunkat pedig lepjük meg egy indiánnal!

Péter Eva

Mai KONYHA

Vasárnap: Paradicsomleves, csirkepaprikás galuskával, lábatlan tyúk. Hétfő: Burgonyaleves, lerakott lekváros metélt. Kedd: Bableves, spenót, bundáskenyérrel. Szerda: Tejeles hagymaleves, sajtos makaróni. Csütörtök: Gombaleves, kelkáposzta főzelék. Péntek: Lebbensleves, lekváros gombóc. Szombat: Rántottleves pirított kenyérszalkával, lencsefőzelék pirított hagymával.

RECEPTEK (négy személyre):

Lábatlan tyúk

Vegyünk 30 deka lisztet, két deka élesztőt, egy evőkanál zsírt vagy vaját, egy kis cukrot vagy mézet, csipet sót és verjünk fel langyos tejjel vagy vízzel fánktészta. Ha megkelt, kanállal szaggatva, főzőlábadban pirosra sütjük és fahéjas cukorral beszórjuk. Legalább egy tojást tegyünk a tésztájába, mert mégis csak jobbjú lenne.

Lekváros gombóc

1 kg burgonyát puhára főzünk, ha meghámoztuk szitán áttörjük. Annyi lisztet teszünk hozzá, amennyit a burgonya felvesz, tegyünk bele sót, kis cukrot, egy kis kanál zsírt. Gombócokat formálva (lekvárral megtöltve) kifőzzük, tetejébe pirított zsemlyemorzsát szórunk.

TANÁCSOK:

Nehéz ma vacsorát főzni, hacsak nincs maradékunk ebédre. Mégis szeretnénk félóra alatt, amíg gáz van, valami újat főzni, hogy változatosabb tegyük étrendünket.

Ha délben van helyünk a tűzhelyen, főzzünk burgonyát és este kevés hagymaszíron megpirítjuk. Gyorsan készíthetünk hozzá valami mártást (kapor, gomba, paradicsom stb.) és már tálalhatjuk is a kitünő, izletes vacsorát.

Ha sok a pénzünk, vegyünk egy libamellet vagy hátat és készítsünk kolbászt. Azt akár hidegen vagy melegen, főzve vagy sütve mindenki szereti. Tekintve, hogy a pesti háziasszonyok nem igen tudnak kolbászt készíteni, leírom az elkészítés módját. A húst megdaráljuk, sóval, paprikával, borsal, fokhagyma levéllel izestjük, öntünk hozzá vizet, hogy könnyen gyúrjuk és mint a kenyérfésztát, jól kidagasztjuk. Vékony kolbászbeleből töltjük és már tehetjük is oda sütni.

Nagyon jó vacsoránk lesz, ha a délről maradt hideg gombacroquette-hez burgonya- vagy káposztasalátát csinálunk.

Hardtmuth-rendszerű kályhában, persze ha fa is van hozzá, nagyszerűen lehet burgonyát, sőt kis kenyéret is sütni. Ugyanúgy járunk el vele, mint a kemencével. Ha leégett, a paraszt hátratuljuk és eléje tesszük a sütnivalót. Időnként meg kell fordítani, mert a parázs felől részen hamarabb sül.

VILL. kályha, főzők, hőszugárzó, vasalók
RAKTÁRRÓL SZÁLLÍT
Rádió és Villamosági Kereskedelmi Kft. Belgráder és Marits,
IX., RÁDAY-U. 11. TELEFON: 186-003

Egészség és Szépség

AZ ARC SZÉPSÉGHIÁI

Rendellenes szőrnövés

A túlzott szőrnövés — mely a strandolás divatja óta jelentősen nagymértékben megnövekedett — kétségkívül a női arc legfeltűnőbb szépséghibája. A szép teint, a szabályos arc is sokat veszít értékéből, ha feltűnő helyen és rendellenes módon szaporodnak el a gyorsan növő piheszálak.

A szőrtütemngés okai többfélék lehetnek. Szerepet játszik a családi hajlamosság, az öröklés; gyakran anyáról leányra száll a túlzott szőrnövés. A belső-elválasztású mirigyek zavarainál már többnyire a serdülés korában elkezdődik a szőrtütemngési folyamat, mely nőknél bizonyos korhatáron túl mindinkább fokozódik.

Testünk már születésüktől kezdve apró piheszőrökkel van borítva, melyeknek az emberi organizmusban jelentős élettani szerep jut. A pihék azonban annyira hozzátartoznak a test egyéb jellegzettségéhez, hogy egyáltalában nem unesztétikusak.

Különösen a városban élő nőknek pelyhes az arca és a karja. Ennek egyszerű magyarázata az, hogy a városban lakók könnyebben hozzáfutnak azokhoz az áldatlan eszközökhöz, melyekkel a rendellenesen növő szálak ideiglenesen eltávolíthatók. Nem meglepő, hogy hölgyeink mindenáron szabadulni szeretnének e kellemetlen szépséghibától. Nincs is ezen a törekvésen semmi kifogásolnivaló. Helyteleníteni csupán azt kell, hogy a szőrök kipusztítására minden módot felhasználjanak, csak éppen azt nem, ami leginkább célravezető — a szakértői segítséget.

A szőrszálak eltávolításának egyetlen biztos módját ismeri az orvostozmetika: a szálak elektro- mós úton, diathermiával való elpusztítását. Minden egyéb kísérletezés csak ronthat a helyzeten, mert a hajszálra gyakorolt erömüvi hatás (hűzgálás, dörzsölés, beretválás) a hajszemölcsöt [fokozott működésre serkentő és hamarosan kinő belőle az új szál, mely erősebb és sötétebb színű a réginél. Egyesek viaszból álló tapaszot, vagy pedig meleg viaszos gyantakeveréket kennek kis vászonruhácskára és ezt a szőrös területre rakják. Mikor aztán kihült és megszáradt, erőszakos rántással letépiék. Ez a barbar és fájdalmas eljárás szintén nem vezet eredményre, mert a szálaknak csupán a bőrből kiálló része szakad el, a bőr mélyebb rétegeiben fekvő hajhagyma azonban sértetlen marad és abból az új szőrszál mindenkor kinő.

Ezek az eljárások már csak azért is ártalmasak, mert az erömüvi behatások következtében a bőr elveszíti ellenálló képességét és hajlamossá válik különböző tisztátlanságok, gyulladások és patta-

nások kifejlődésére. A szőrszálak egyenként csipeszszel való kihűzgálása sem ajánlatos, mert ezt rövid idő múlva szabályszerű borotválkozásnak kell követni, annyira fokozza a szálak megerősödését és meggyarapodását. Ugyancz áll a szemöldökrítkításra is és a bozontos, középvonalban összeérő szemöldök kifejlődése szintén ugyanerre az okra vezethető vissza.

A szőrszálak végleges kipusztítása a hajhagyma eltronesolásán alapszik. A modern orvostozmetikában használatos villamos (diathermiás) epiláció, hajszál- vékony, rugalmas platinatűvel törtérik, ami a bőrt nem égeti, tehát nem okoz hegeket és nem jár észrevehető fájdalommal. Ilyenkor természetesen minden egyes hajszálát külön kezelünk. Az elektromos tüvel behatolunk a szőrszál nyílásán át a hajhagymába és megfelelő erősségű elektromos árammal előljük a hajhagymát, majd a szőrszálát enyhe húzással eltávolítjuk.

Ez tehát az egyetlen módszer, amellyel kellemetlen szőrszálainktól véglegesen és nyom nélkül megszabadulhatunk. Minden más eljárás, így a röntgennel végzett besugárzás is céltalan, mert az időlegesen kipusztult szálak néhány hónap múlva újra jelentkeznek.

Dr. Heks Imre
kozmetikus orvos

Kozmetikus orvosunk megcímzett és felbélyegzett válaszhoríték beküldése ellenében levélben is válaszol. Levelek nevére címezve a szerkesztőségbe küldendők.

RAGYOGÓ PORTRÉT KÉSZÍT ÖNRŐL KARÁCSONYRA

K

KÁLMÁN FOTO

DEÁK-TÉR, ANKER PALOTA

VASÁRNAP NYITVA

TELEFON: 22-66-87

ROYAL APOLLÓ dec. 13—19. *Moczn Pimpernel* (amerikai) 2, 1/25, 1/27, vasárnap ...12 óraker is. URÁNIA dec. 13—19. *Vágyak a viharban* (amerikai) 2, 1/25, 1/27, vas. 1/212 is. SCALA, dec. 13—19. *Üldözöltek* (francia) 2, 1/25, 1/27, vas. d. e. 1/212 is. HIRADÓ FILMSZINHÁZ Erzsébet körút 13. *Szépség ünnepe*, előadások egész nap folytatólagosan. RÁKÓCZI ÚTI HIRADÓ FILMSZINHÁZ (Rákócziút 82) *Szépség ünnepe*, előadások egész nap folytatólagosan. ADY, *Gunga Din* (amerikai) 1/212, 2, 4, 6. SÁGVÁRI. *Boldog idők*. (magyar) 1/23, 1/25, és 1/27. vasárnap d. e. 11 óraker is. FLÓRIÁN. *Alvilági szűz* (amerikai) 1/23, ...5. 1/27, vasárnap d. e. 11 óraker is. DÓZSA, dec. 13—16. *Nagy keringő*, (amerikai), 17—19. *Mégis szép a világ*, 5 és 7 óraker, vasárnap 1, 3, 5, 7 óraker. ZUGLÓI, dec. 13—16. OZ (amerikai), 17—19. *Mégis szép a világ*, (amerikai), hétk. 1/23, 1/25, 1/27, vas. 1 óraker is. KISPEST, ROYAL, dec. 10—16. *Üldözöltek* (francia), 17—19. *Kisasszony a mostohám* (francia), KISPEST FLÓRA, dec. 13—16. *Makrancos hölgy* (magyar), 17—19. *Csapajev* (oros), ÚJPEST, SZABADSÁG, dec. 13—19. *Akik az eget szántlják*, ÚJPEST, TÜNDÉR dec. 13—16. *Bagdadi tolvaj*, PESTSZENTERZSÉBET KOSSUTH, 13—15. *Mégis szép a világ*, 16—19. *Amerika mosolya*, PESTSZENTERZSÉBET TÁTRA, dec. 13—19. *Túl a csendes tengeren*.

A szépirodalmi anyag nagymérvű torlódására való tekintettel felkérjük munkatársainkat, hogy verseket és novellákat egyelőre ne küldjenek be szerkesztőségünkbe.

FÉNYSZÓRÓ

MŰVESZETI HETILAP

Főszerkesztő: BALÁZS BÉLA

Felelős szerkesztő: BÉKEFFI ISTVAN

Felelős kiadó: GYÖNGY PÁL

KIADJA A MAGYAR FILMIPARI R. T.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, IV., SZÉP-UTCA 3

TELEFON: 181-754.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Csak válaszbélyeggel ellátott levelekre válaszol a szerkesztőség

45256 — Athenaeum Rt. mélynyomása

Felelős: TALABÉR FERENC

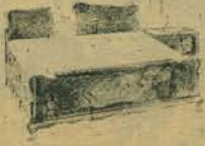
Fagyás ellen kvarcoltasson

Vezessné Rohács Ilona
KOZMETIKUSNÁL
ERZSÉBET-KÖRÚT 56 I. TEL.: 222-225

OLCSÓ ÚJ ÉS HASZNÁLT MŰBÚTOR

GOMBOS ASZTALOS ÜZEMBEN

Kombinált, háló k., konyhák, rekamék, egyes darabok is. VÉTEL, ELADÁS KÁLVÁRIA-UTCA 26

FENYSLŐRŐ

A SZÉPSÉG ÜNNEPE
CIMŰ SZINES OROSZ
SPORTREVÚ A KÖRÜTI
ÉS RÁKÓCZI-ÚTI
HIRADÓ MOZIKBAN

